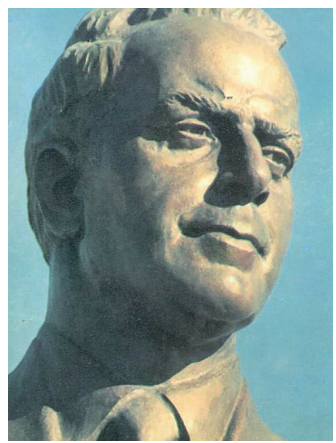

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

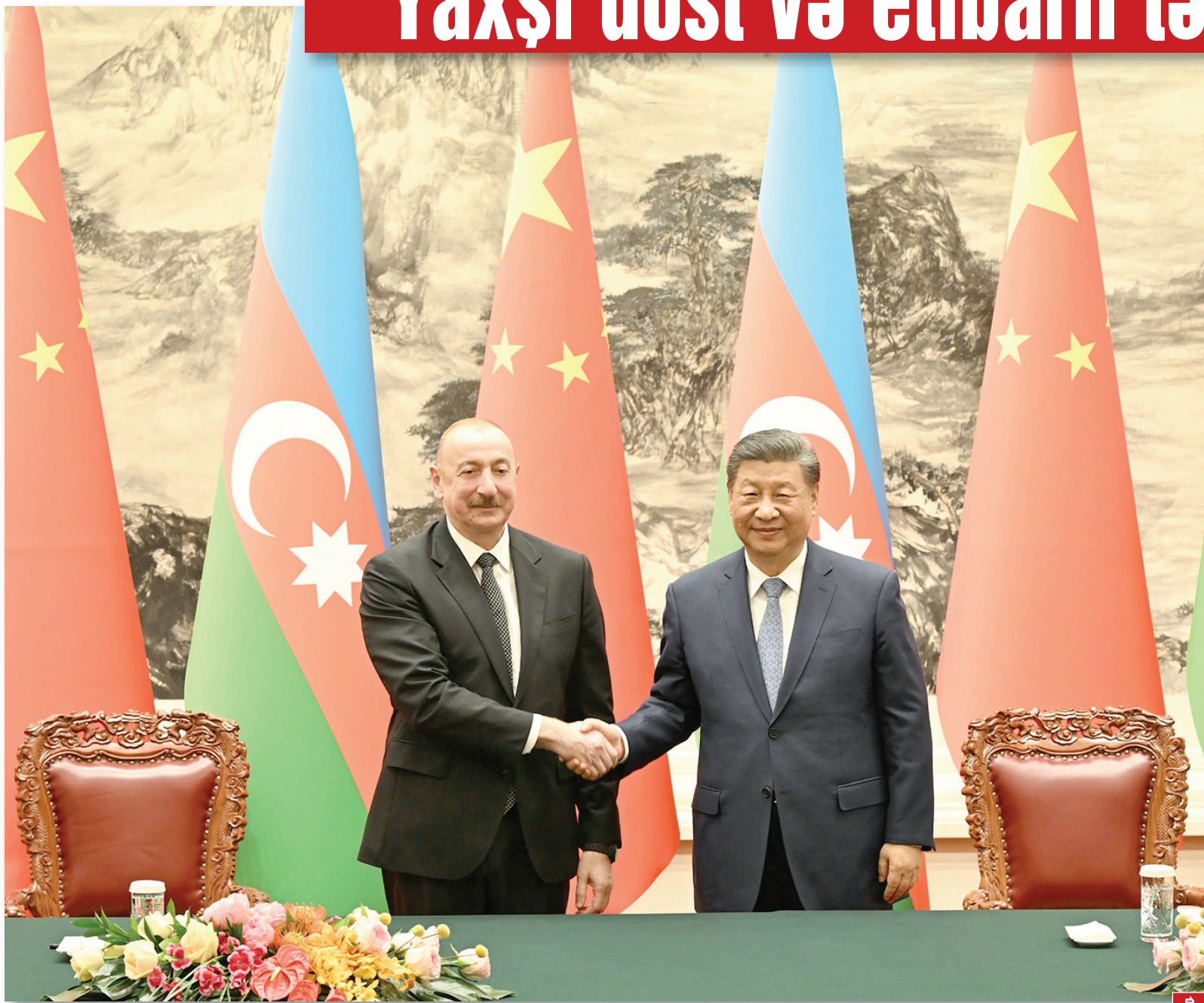
YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Azərbaycan - Çin: Yaxşı dost və etibarlı tərəfdaş ölkələr

**İlham Əliyev ilə
Si Cinpin
arasında
əldə olunmuş
mühüm konsensus
müdafiə sektorunda
əməkdaşlığın
inkışafına
əlavə təkan
verəcək**

➔ Bax səh. 2

Türkün gücü böyüyür...

➔ Bax səh. 4

Azərbaycan qətiyyəti, iradəsi və gücü ilə...

Bu gün Fransa mətbuatı, siyasi dairələri bütünlüklə Azərbaycanofob ideyalarla "silahlana-raq" ölkəmizə qarşı qaragüruh fəaliyyətə səfərbər edilib, desək, əsl həqiqəti ifadə etmiş olarıq. Fransa mətbuatında ölkəmizə qarşı aparılan qarama kampaniyası çərçivəsində istifadə edilən tezislərin Milli Assambleyada irəli sürülmüş qətnamədə öz əksini tapması bu "konsertin" dirijor çubuğunun Yelisey Sarayının, şəxsən E.Makronun əlində olduğu fikrini ifadə etməyə əsas verir. Bəli, Makron Azərbaycana qəzəblidir, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi reallığı ilə barışa bilmir ki, bunun da səbəbləri var.

Makronun Azərbaycana qarşı qəzəbli olmasını şərtləndirən əsas məqamlardan biri onun Cənubi Qafqaz siyasətinin ölkəmiz və şəxsən Prezident İlham Əliyev tərəfindən iflasa uğradılmasıdır. Ölkəmizi global güc mərkəzi rolunda təqdim etməyə çalışan Makron Cənubi Qafqazda da öz maraqlarını təmin etmək iddialarında bulunur. Qalib Azərbaycan isə öz qətiyyəti, iradəsi və gücü ilə bu iddiaların üstündən birdəfəlik xətt çəkib. Buna görə də E.Makron Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki, 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərindəki qalibiyyətini sinirə bilmir. Ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində Azərbaycanın 11 min kvadratkilometrə artıq ərazisi ermənilər tərəfindən işğal altına alınmışdı. Beynəlxalq hüquqa zidd olan belə vəziyyət otuz il ərzində davam etdi. Nə yazıqlar ki, həmişə demokratiyadan, insan haqlarından, bərabərlikdən, qardaşlıqdan danışan Yelisey Sarayı bir dəfə də olsun işğalı pisləyən bəyanatla çıxış etmədi. Əslində, bu, artıq keçmişdə qalan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə nizamlanması məqsədilə...

➔ Bax səh. 3

Səhiyyə Nazirliyimiz hara baxır?

➔ Bax səh. 5

**Sloveniya Azərbaycanı etibarlı
enerji tərəfdaşı hesab edir**

➔ Bax səh. 4

Yeni beşillik əməkdaşlıq çərçivəsi

➔ Bax səh. 5

AP-dan İsrailə sanksiya çağırışı

➔ Bax səh. 6

Parlament diplomatiyasının uğurları...

Azərbaycan müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində güclü və nüfuzlu dövlət kimi tanınır. Ölkəmizin inkışafının, əldə etdiyi nailiyyətlərin əsasında isə uğurla, uzadıqgörənliklə reallaşdırılan pragmatik daxili və xarici siyasət kursu dayanır. Azərbaycan bu gün nəinki bölgə çərçivəsində, artıq dünya miqyasında etibarlı tərəfdaş, güclü ölkə kimi tanınır. Cənubi Qafqaz geosiyasi məkanında lider dövlət kimi çıxış edən ölkəmiz özünün çoxvektorlu və balanslaşdırılmış xarici siyasət strategiyası ilə həm ikitərəfli münasibətlər kontekstində, həm də çoxşaxəli əlaqələr fonunda yerləşdiyi regionun inkışafına mühüm töhfələr verir. Azərbaycanın fəal xarici siyasəti, həmçinin davamlı inkışafı onu siyasi, iqtisadi və mədəni cəhətdən global mərkəzlərdən birinə çevirməkdədir.

Qeyd edək ki, ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin inkışafında Azərbaycan parlamentinin də xüsusi rolu var. Başqa sözlə, parlament diplomatiyası dövlətimizin xarici siyasət kursunda mühüm yer tutur. Bu baxımdan, Milli Məclisin beynəlxalq fəaliyyəti xüsusi qeyd olunmalıdır. Məlumdur ki, Milli Məclis bir sıra beynəlxalq təşkilatlarda təmsil olunur, eləcə də bir çox ölkələrin parlamentləri ilə dostluq qrupları fəaliyyət göstərir. Əlbəttə, parlament çox mühüm hakimiyyət qoludur və onun işində beynəlxalq fəaliyyət xüsusi yer tutur. Parlamentarilər beynəlxalq miqyasda Azərbaycan haqqıqlarının təbliği istiqamətində öz üzərlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirməyə çalışırlar.

Xatırladaq ki, parlamentin son növbədənkonar sessiyası ərzində Milli Məclisin 19 deputatı 11 xarici ölkəyə 24 səfər həyata...

➔ Bax səh. 2

Rusiya Ermənistanda hərbi mövcudluğunu gücləndirir

➔ Bax səh. 6

15 milyard dollar - ABŞ-ın diqqətində bu dəfə Komandor adaları...

➔ Bax səh. 6

Azərbaycan - Çin: Yaxşı dost və etibarlı tərəfdaş ölkələr

İlham Əliyev ilə Si Cinpin arasında əldə olunmuş mühüm konsensus müdafiə sektorunda əməkdaşlığın inkişafına əlavə təkan verəcək

Azərbaycanın yaxın dostu Çinin ələmətdar bayramı - Xalq Azadlıq Ordusunun yaranmasının 98-ci ildönümü paytaxtımızda da təntənəli şəkildə qeyd olu-

Lu Mey Çin və Azərbaycanı "yaxşı dost və etibarlı tərəfdaşlar" kimi təqdim edib. "İki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulduğu 33 il ərzində əlaqələrimiz sağlam və sabit inkişaf edib, müxtəlif sahələrdə səmərəli əməkdaşlıq dövlətlərimizin inkişaf və dirçəlişinə güclü təkan verib, xalqlarımıza real faydalar gətirib", - deyə səfir vurğulayıb.

Həqiqətən də, Azərbaycanla Çin arasında ikitərəfli əlaqələrin Prezident İlham Əliyevin təbircinə desək, əla səviyyədə olması məmnunluq doğurur. İki ölkə arasında siyasi dialoq yüksək dinamikası ilə fərqlənir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev cari ilin aprel ayında dost ölkədə dövlət səfərində olub. Bu, dövlətimizin başçısının Çinə üçüncü dövlət səfəridir. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevlə Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin vaxtaşırı görüşləri baş tutur. Onlar həm ölkələrimizin gələcəkləri, həm də yaranan yeni global çağırışlar ətrafında aktual müzakirələr aparırlar. Belə müzakirələr hər iki ölkənin mənafeyinə uyğun qərarların verilməsinə əsas olur. Xatırladaq ki, 2024-cü il iyulun 3-də Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə" qəbul olunub. Dövlətimizin başçısının Çinə sonuncu səfəri çərçivəsində isə hərtərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Əlaqələrinin Qurulması Haqqında Birgə Bəyənata və bir çox sahəni əhatə edən 20-dən artıq sənəd imzalanıb. Prezident İlham Əliyevin Pekində Çinin CGTN "China Global Television Network" telekanalına müsahibəsində vurğuladığı kimi, hərtərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Əlaqələrinin Qurulması Haqqında Birgə Bəyənata n mətninə nəzər yetirdikdə, burada ikitərəfli əlaqələrin geniş gündəliyini görmək mümkündür. Ölkələrimiz milli maraqlara aid məsələlərdə həmrəylik və dostluq nümayiş etdirir. Biz bir-birimizin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qətiyyətlə dəstəkləyirik.

Yeri gəlmişkən, bəhs olunan müsahibədə ikitərəfli əlaqələrin hazırkı yüksək səviyyəyə çatmasında liderlərin roluna xüsusi diqqət çəkilib. Hazırda Azərbaycan və Çinin liderləri arasında çox mehriban münasibətlər var. Prezident İlham Əliyev görüşlərin birində Sədr Si Cinpinin Onu Çinin yaxın dostu adlandırdığını bir növ müəfəfi kimi qəbul ediyini bildirib. Prezident İlham Əliyev Çin lideri ilə görüşməyə, çox səmimi və açıq qaydada söhbət aparmağa hər zaman məmnun olduğunu xüsusi vurğulayıb. Si Cinpinlə bağlı fikirlərini bölüşən

Liderlərin səyi ilə yüksək səviyyəyə çatan əməkdaşlıq

dövlətimizin başçısı bildirib ki, O, çox dərin biliklərə malik olan, Çinin milli maraqlarına və bütövlükdə, global məsələlərə gəldikdə, çox qətiyyətli mövqeyi ilə seçilən insandır.

Azərbaycanla dünya nəhəngi Çin ara-

Genişlənən iqtisadi əlaqələr

Dünyanın ən böyük iqtisadiyyatlarından birinə malik olan Çinlə bu sahədə əməkdaşlığı genişləndirmək hər bir ölkənin, o cümlədən də Azərbaycanın marağındadır. 2024-cü ildə iki ölkə arasında ömtəə dövriyyəsi 20,7 faiz artaraq 3,744 milyard dollara çatıb. Çin Azərbaycanın ümumi xarici ticarət dövriyyəsində 7,9 faiz paya ma-

sında hazırkı yüksək səviyyəli münasibətlərin qurulmasında böyük siyasətçi Heydər Əliyevin mühüm rolu olub. Heydər Əliyev Azərbaycan Prezidenti vəzifəsində ilk səfərlərindən birini məhz Çinə edib. "Onun irsi bizim hamımız üçün əzizdir. Biz onun yolunu davam etdiririk, o cümlədən xarici siyasət prioritetlərində. Bu prioritetlər sırasında Çin xüsusi yer tutur. Əlbəttə ki, ötən 20 ildə dünya dəyişib, Azərbaycan dəyişib. Lakin prioritetlər dəyişməyib", - deyə dövlətimizin başçısı bildirib.

likdir. İdxalda isə Çin 17,69 faizlə lider mövqedədir. Hazırda Azərbaycanda Çin kapitalı ilə yaradılmış 375 şirkət mövcuddur, onlardan 298-i aktiv fəaliyyət göstərir. "Yaşıl gündəlik" Azərbaycanla Çin arasında iqtisadi əməkdaşlığın ən perspektivli istiqamətlərindən biridir. Azərbaycan cəmiyyətinin zəngin potensialına istinad etməklə enerji transformasiyasına böyük önəm verir. Eyni zamanda, Çin yaşıl enerji texnologiyalarının istehsalında dünya üzrə lider

mühüm addım kimi qiymətləndirilir.

Həm 2024-cü il 3 iyul tarixində qəbul olunan "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə" də, həm də Prezident İlham Əliyevin cari ilin aprel ayında Çin Xalq Respublikasına dövlət səfəri çərçivəsində Pekində imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin

nub. Tədbirdə çıxış edən Çinin Azərbaycanlı səfiri Lu Mey bildirib ki, bu il Çin Xalq Azadlıq Ordusunun yaranmasının 98-ci, Çin xalqının Yaponiya təcavüzünə qarşı müharibədə və Dünya Antifəşist müharibəsində Qələbəsinin 80-ci ildönümü qeyd olunur.

Bayram münasibətilə təşkil olunan tədbirdə yüksək inkişaf dinamikasına malik olan Azərbaycan-Çin əlaqələrinə xüsusi diqqət çəkilib. Tarixi bağlara söykənən bu əlaqələr çoxvektorludur. İndiyədək müxtəlif istiqamətlərdə qurulan əməkdaşlıq çərçivəsində yaxşı nəticələr qazanılıb. Eyni zamanda, hər iki dövlət bu əlaqələrin gələcəkdə daha da inkişaf etdirməsinə güclü siyasi iradə göstərir.

qurulması haqqında Birgə Bəyənata" da ikitərəfli əməkdaşlıq əlaqələrinin prioritet istiqaməti göstərilib. Sənədlərdə də vurğulandığı kimi, iki ölkə arasında əməkdaşlığın ən perspektivli istiqamətlərindən biri turizm sektorudur. Artıq iki ölkə arasında turizmin canlanmasına güclü təkan verəcək addım atılıb. Belə ki, cari il iyulun 16-dan etibarən Azərbaycanla Çin arasında vizasız gediş-gəliş rejiminin tətbiqinə start verilib. Viza rejiminin ləğvi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çinə son dövlət səfəri zamanı imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında ümumvətəndaş pasportlarına malik vətəndaşların vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında Saziş"ə uyğun olaraq qüvvəyə minib.

Hərbi sahədə əməkdaşlıq bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək

"Çin və Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlıq bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək və yeni zirvələrə çatacaqdır". Bunu Çinin Azərbaycandakı hərbi attaşesi, polkovnik Sun Cjun yuxarıda bəhs olunan tədbirdəki çıxışında bildirib. Onun sözlərinə görə, diplomatik münasibətlər qurulandan bəri iki ölkə arasında hərbi əlaqələr ardıcıl olaraq möhkəmlənib, ikitərəfli əməkdaşlıq üçün mühüm bazaya çevrilib.

"Biz yüksək səviyyəli mübadilə, hərbi-texniki əməkdaşlıq, o cümlədən hərbi kadrların hazırlanması və təhsili sahələrində bir sıra əməli və səmərəli tədbirlər həyata keçirmişik. Bu əməkdaşlıq təkə hərbi qulluqçularımızın peşəkarlıq səviyyəsini yüksəltməyib, həm də Çin və Azərbaycan silahlı qüvvələri arasında qarşılıqlı anlaşma və etimad dərinləşdirib", - deyə polkovnik vurğulayıb.

Sun Cjun qeyd edib ki, son vaxtlar Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinlə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev arasında əldə olunan mühüm konsensus müdafiə sektorunda əməkdaşlığın inkişafına əlavə təkan verəcək. "Hərbi attaşə kimi mən təmin edirəm ki, iki ölkə liderlərinin rəhbərliyi altında və tərəflərin birgə səyləri ilə Çin-Azərbaycan hərbi əməkdaşlığı daha da möhtəşəm nəticələr əldə edəcək", - deyə o əlavə edib.

Mübariz FEYİZLİ

Parlament diplomatiyasının uğurları...

Parlament Sədrələrinin VI Dünya Konfransı qanunvericilik orqanları arasında geniş əməkdaşlığın göstəricisidir

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycan müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində güclü və nüfuzlu dövlət kimi tanınır. Ölkəmizin inkişafının, əldə etdiyi nailiyyətlərin əsasında isə uğurla, uzaqgörənliklə reallaşdırılan pragmatik daxili və xarici siyasət kursu dayanır. Azərbaycan bu gün nəinki bölgə çərçivəsində, artıq dünya miqyasında etibarlı tərəfdaş, güclü ölkə kimi tanınır. Cənubi Qafqaz geosiyasi məkanında lider dövlət kimi çıxış edən ölkəmiz özünün çoxvektorlu və balanslaşdırılmış xarici siyasət strategiyası ilə həm ikitərəfli münasibətlər kontekstində, həm də çoxşaxəli əlaqələr fonunda yerləşdiyi regionun inkişafına mühüm töhfələr verir. Azərbaycanın fəal xarici siyasəti, həmçinin davamlı inkişafı onu siyasi, iqtisadi və mədəni cəhətdən global mərkəzlərdən birinə çevirməkdədir.

Qeyd edək ki, ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin inkişafında Azərbaycan parlamentinin də xüsusi rolu var. Başqa sözlə, parlament diplomatiyası dövlətimizin xarici siyasət kursunda mühüm yer tutur. Bu baxımdan, Milli Məclisin beynəlxalq fəaliyyəti xüsusi qeyd olunmalıdır. Məlumdur ki, Milli Məclis bir sıra beynəlxalq təşkilatlarda təmsil olunur, eləcə də bir çox ölkələrin parlamentləri ilə dostluq qrupları fəaliyyət göstərir. Əlbəttə, parlament çox mühüm hakimiyyət qoludur və onun işində beynəlxalq fəaliyyət xüsusi yer tutur. Parlamentarilər beynəlxalq miqyasda Azərbaycan haqqıqlarının təbliği istiqamətində öz üzərlərinə düşən vəzifələri la-yiqincə yerinə yetirməyə çalışırlar. Xatırladaq ki, parlamentin son növbə-

dənəkar sessiyası ərzində Milli Məclisin 19 deputatı 11 xarici ölkəyə 24 səfər həyata keçirib. Deputatlarımız 7 beynəlxalq təşkilatın tədbirlərində iştirak ediblər. Eləcə də, 18 xarici ölkənin və 6 beynəlxalq təşkilatın 30 nümayəndə heyəti, ümumən 144 nəfər xarici qonaq Milli Məclisdə olub. Bu dövrə Milli Məclisin ev sahibliyi ilə Bakıda böyük beynəlxalq tədbir - Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının 65-ci Baş Assambleyası təşkil edilib. Tədbirdə təşkilatın üzvü olan 10 ölkə parlamentinin və 8 beynəlxalq təşkilatın 115 nəfərə qədər təmsilçisi iştirak edib. Bundan

Dünya Konfransında iştirak edib. Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin sədri konfransın parlamentlərarası əməkdaşlıq üçün gələcək gündəliyin müəyyən olunmasına kömək etdiyini bildirib. Spiker təəssüflə qeyd edib ki, son konfransdan bəri dünya bir sıra mənfi dəyişikliklərə məruz qalıb. Əvvəlki konfransda əsas diqqət COVID-19 və onunla nəcə mübarizə aparılması məsələlərinə yönəlməmişdi, bu gün global problemlərin sayı, müəkkəbliyi daha da artıb və bu da təxərraslanmaz və qətiyyətli tədbirlər görülməsini zəruri edir. Onun sözlərinə görə, bir çox hallarda əlaqələndirilmiş cavabların olmaması

problemlərin daha da pisləşməsinə səbəb olur: "Nəticədə bugünkü dünya daha da parçalanıb, gərginliklər artıb, tərəqqi daha da azalıb. Bu narahatedici realitiğin kökündə çoxtərəfli əsasını təşkil edən səmərəli beynəlxalq əməkdaşlığın və həmrəyliyin aşınması dayanır. Biz yalnız kollektiv fəaliyyət və birgə məsuliyyət yolu ilə global təhlükələrin öhdəsindən gələ biləcəyimiz anlayışından uzaqlaşırıq".

başqa, Milli Məclisin sədri Azərbaycanda səfərdə olan 3 ölkənin parlament sədrləri və 9 ölkənin ombudsmanları ilə görüşlər keçirib. Həmçinin sessiya dövründə parlamentin spikerinin 3 ölkəyə işgüzar səfərləri olub.

Yeri gəlmişkən, bugünlərdə Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Cenevrə şəhərinə səfər edib. Səfər zamanı spiker bir sıra beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edib, ikitərəfli görüşlər keçirib. Qeyd edək ki, iyulun 29-da Sahibə Qafarova Parlament Sədrlərinin VI

rından birinə çevrilməlidir. Çünki istənilən uğursuzluq, ilk növbədə, xalqlarımıza təsir göstərir. Onların seçilmiş nümayəndələri olaraq, parlamentarilər çoxtərəfliyin yenilənməsində birbaşa iştirak etməlidirlər. S.Qafarova bildirib ki, hamı üçün sülh, ədalət və rifahın təmin edilməsi yalnız təsəsatlar və razılaşmalarla möhkəmlənə bilər. Bunun kökündə insanlara arasında etimad, inam və qarşılıqlı anlaşmanın yaradılması dayanır. Milli Məclisin sədri vurğulayıb ki, Azərbay-

can Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2008-ci ildə başlanan "Bakı Prosesi"nin bir parçası olan "Ümumdünya Mədəniyyətörlərəsi Dialoq Forumu" BMT tərəfindən mədəniyyətörlərəsi dialoqun əsas global platformalarından biri kimi tanınır. O qeyd edib ki, ötən ilin mayında keçirilən bu Forumun VI sessiyası çərçivəsində Azərbaycan parlamentini tərəfindən Parlamentlərarası Konfrans təşkil olunub. Bu da qeyd olunan sahədə aparılan müzakirələrdə parlament perspektivini təmin edir. Bunu nəzərə alaraq, Milli Məclisin sədri mədəniyyətörlərəsi dialoq mövzusunun Parlamentlərarası İttifaqın gələcək gündəliyinə və fəaliyyətinə daxil etməyi təklif edib.

Yeri gəlmişkən, S.Qafarova Cenevrədə Braziliyanın Deputatlar Palatasının sədri Huqo Motta ilə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz arasında coğrafi uzaqlığa baxmayaraq, həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əsasda əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün imkanlar mövcud olduğu qeyd edilib. 2023-cü ildə ölkələrarası diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30-cu ildönümünün təamam olduğu xatırlanaraq, yüksək səviyyəli əlaqələr fonunda parlamentlərimiz arasında da yaxşı münasibətlərin mövcud olduğu vurğulanıb.

Söhbət zamanı Parlament Sədrlərinin VI Dünya Konfransının qanunverici orqanları arasında ortaq maraqlar üzrə fikir mübadiləsi aparmaq baxımından mühüm bir platforma olduğu qeyd edilib. Bildirilib ki, bu cür beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hər iki ölkənin parlamentlərində fəaliyyət göstərən dostluq qrupları arasında mövcud olan sıx təmaslardan məmnunluq ifadə edilib və bu əlaqələrin parlamentlərarası əməkdaşlığın genişlənməsinə zəmin yaratdığı vurğulanıb. Eyni zamanda, keçirilən görüşlərin və aparılan siyasi dialoqun parlamentlərarası münasibətlərin daha da dərinləşməsinə xidmət etdiyi bildirilib. Müasir dövrdə mövcud olan çağırışlara qarşı birgə mübarizədə parlamentlərarası əməkdaşlığın vacibliyi bir daha diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycan qətiyyəti, iradəsi və gücü ilə...

Makronun Cənubi Qafqaz siyasətini iflasa uğradıb, Yelisey Sarayının müstəmləkə ərazilərində nüfuzunu sarsıdıb

Bu gün Fransa mətbuatı, siyasi dairələri bütünlüklə Azərbaycanofob ideyalarla “silahlana”r” ölkəmizə qarşı qaragüruh fəaliyyətə səfərbər edilib, desək, əsl həqi-

qəti ifadə etmiş olarıq. Fransa mətbuatında ölkəmizə qarşı aparılan qaralama kampaniyası çərçivəsində istifadə edilən tezislərin Milli Assambleyada irəli sürülmüş qətnə-

mədə öz əksini tapması bu “konsertin” dirijor çubuğunun Yelisey Sarayının, şəxsən E.Makronun əlində olduğu fikrini ifadə etməyə əsas verir. Bəli, Makron Azərbayca-

na qəzəblidir, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi reallığı ilə barışa bilmir ki, bunun da səbəbləri var.

Makronun hədələri, şantajları bir işə yaramır

Makronun Azərbaycana qarşı qəzəbli olmasını şərtləndirən əsas məqamlardan biri onun Cənubi Qafqaz siyasətinin ölkəmiz və şəxsən Prezident İlham Əliyev tərəfindən iflasa uğradılmasıdır. Ölkəsini global güc mərkəzi rolunda təqdim etməyə çalışan Makron Cənubi Qafqazda da öz maraqlarını təmin etmək iddialarında bulunur. Qalib Azərbaycan isə öz qətiyyəti, iradəsi və gücü ilə bu iddiaların üstündən birdəfəlik xətt çəkib. Buna görə də E.Makron Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki, 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərindəki qalibiyyəti sınıra bilmir. Ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində Azərbaycanın 11 min kvadratkilometrdən artıq ərazisi ermənilər tərəfindən işğal altına alınmışdı. Beynəlxalq hüquqa zidd olan belə vəziyyət otuz il ərzində davam etdi. Nə yazıqlar ki, həmişə demokratiyadan, insan haqlarından, bərabərlikdən, qardaşlıqdan danışan Yelisey Sarayı bir dəfə də olsun işğalı pisləyən bəyanatla çıxış etmədi. Əslində, bu, artıq keçmişdə qalan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə nizamlanması məqsədilə yaradılmış Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərindən biri kimi Fransanın bir-başla məsuliyyəti idi. Ancaq Parisdə məsuliyyət barədə düşüncə yox idi. Bunun əksinə olaraq rəsmi Paris ikili yanaşmalardan çıxış etməklə işğal faktının sonsuzluğadək uzanması üçün əlindən nə gəlirdisə, etməyə çalışırdı. Xüsusilə də Makronun prezident kimi fəaliyyəti dönməndə işğalçı dövlətin dəstəklənməsi siyasəti Fransanın xarici siyasətindən qırmızı xətt kimi keçir. Diqqət çəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, Fransanın Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasətində onun

mızdan çıxacağına dair vaxt, cədvəl təqdim etdikdən sonra dayandırılı bilər. Prezident İlham Əliyevin diplomatiyadakı qətiyyəti Ordumuzun döyüş meydanlarındakı uğurları ilə tamamlanırdı. Və beləliklə də, Azərbaycan dövləti və xalqı həmrəylik şəraitində əsas məqsədinə çatdı - ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam təmin etdi. Makronun hədələri, şantajları, Yelisey Sarayının qərarları, işğalçı Ermənistanı dəstək verməsi isə bir işə yaramadı.

Bu gün Afrikadakı keçmiş müstəmləkə

Azərbaycan yeni müstəmləkə tendensiylərinə qarşı mübarizənin lokomotivi rolunda...

Makronun Azərbaycana qarşı qəzəbinin digər bir səbəbi ölkəmizin dünyada yeni müstəmləkə tendensiylərinə qarşı mübarizənin lokomotivi rolunu öz üzərinə götürməsindən qaynaqlanır. XXI əsrdə yaşayırıq. Baxışlar dəyişməlidir. Yeni yüzillikdə müstəmləkəçiliyin hər hansı bir təzahürünə yer olmamalıdır. Ənənəvi müstəmləkəçilik və onun indiki dövrdə təzahürü olan neokolonializm hər hansı normal insan davranışları-

məhkumlarını da bu adaya sürgün edirdi. XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq Fransa adada tapılmış faydalı qazıntı yataqlarını da istismar etməyə başlayıb. Ada qızıl, bürünc, xrom, nikel, dəmir və s. filiz ehtiyatları ilə zəngindir. Fransa digər müstəmləkələrində olduğu kimi, burada da təbii sərvətləri tala-yıb, yerli əhalidən isə ucuz işçi qüvvəsi kimi istifadə edib. Ada sakinləri ötən əsrin 80-ci illərindən etibarən Fransanın ağır müstəmləkəçilik siyasətinə qarşı etirazlara başlayıblar. Kanak xalqının son etirazlarına səbəb isə Makron iqtidarının Yeni Kaledoniya ilə bağlı mürtəce planı həyata keçirmək istəyi oldu. Siyasi sifariş əsasında Fransa parlamenti Yeni Kaledoniyada konstitusiyaya “islahatları” ilə bağlı müzakirələrə start vermişdi. Əslində, “islahatlar” Fransanın xəbis niyyətlərindən xəbər verirdi. Bu dəyişikliklərin yeganə məqsədi Yeni Kaledoniyada aborigen xalqın hüquqlarını məhdudlaşdırmaq, bunun əksinə olaraq gəlmə fransızların hüquqlarını genişləndirmək idi. Yeni Kaledoniyada etirazların miqyasının geniş olması burada yerli imanın fəallığı ilə bağlıdır. Yerli kanak xalqı milli kimliyin qorunması uğrunda mücadiləyə başladı və “islahatların” reallaşdırılmasına imkan vermədi.

Yelisey Sarayının neokolonializm siyasətinə qarşı barışmaz mübarizə aparan Yeni Kaledoniyanın azadlıq yolunda böyük uğur qazanması digər müstəmləkə ərazilərinin xalqları üçün yeni bir çağırışdır. Yeni Kaledoniya dövlətinin yaradılması bir başlanğıcdır. Digər xalqlar da öz azadlıqları uğrunda son və qəti mübarizəyə qalxmalıdırlar.

Öz növbəsində Azərbaycan Yeni Kaledoniyada və Fransanın digər müstəmləkə ərazilərində baş verənlərə heç vaxt bigə qalmayıb. Yelisey Sarayı Azərbaycanın müstəmləkə siyasətindən əziyyət çəkən xalqlara dəstək verməsini respublikamızın Fransanın daxili işlərinə qarışması anlamında təqdim edir. Halbuki burada söhbət insan haqlarının müdafiəsindən gedir. Respublikamızın uğurlu sədrlik həyata keçirdiyi Qoşulmama Hərəkatının tərkibində Bakı Təşəbbüsü Qrupu yaradılıb. Fransanın son koloniyalarında azadlıq mübarizəsi aparan xalqlar bu qrupda birləşiblər. Bakı Təşəbbüsü Qrupu Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinə münasibətdə susmur, azadlıq mübarizəsinə qalxan xalqların səsinin bütün dünyada eşidilməsinə, onlara həmrəylik göstərilməsinə nail olmağa çalışır. Qurum həmçinin zamanında Fransa hakimiyyəti tərəfindən Yeni Kaledoniyada kanakların həbs olunması və mülki şəxslərə qarşı zorakılığa dair bəyanat yayıb və törədilən vəhşilikləri qınayıb. Möhz Bakı Təşəbbüsü Qrupunun səyləri sayəsində Yeni Kaledoniya ətrafında qurulan informasiya blokadaı yarıldı və dünya burada baş verənlərdən xəbər tutdu. Təsədüfi deyildir ki, indi Fransanın müstəmləkə altında saxladığı ölkələrin insanları Azərbaycana müqəddəs “Məkkə”, “Vatikan” kimi baxırlar və dekolonizasiya prosesinin mərkəzi kimi qəbul edirlər. O cümlədən Azərbaycanın “dekolonizasiya” gücü Yelisey Sarayının artıq konseptual strateji sənədlərində - 2025-ci ilin iyul ayında işıq üzü görmüş Fransanın Milli Strateji İcma-lında, habelə Fransanın Sakit-Okean üzrə Strategiyasında öz əksini tapıb. Makronun qəzəbi əbəsdir. Azərbaycan doğru bildiyi yolu bundan sonra da davam etdirib azadlıq mübarizəsinə qalxan xalqların yanında yer alacaq.

Mübariz FEYİZLİ

kələ-rindən biabırcasına qovulan

Fransa beynəlxalq aləmdə uğur hekayəsini “erməni kartı” ilə qazanmağa çalışır. Ermənistanı Fransanın “müstəmləkəsi” kimi görmək arzusunda olan rəsmi Paris bu ölkəyə silah ixrac etməklə və erməni revanşistlərini həvəsləndirməklə

Cənubi Qafqazda mövcud olan həssas və kövrək sülhə ciddi zərbə endirir.

E.Makron Cənubi Qafqaz regionuna qayıtmaq, Azərbaycan və Ermənistan arasında gedən danışıqlar prosesində iştirak etmək üçün hər vəchlə çalışır. Lakin, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Cənubi Qafqaz regionunun lider dövləti olan Azərbaycanın yürütdüyü müstəqil siyasət nəticəsində Fransa bütün proseslərdən kənarda qalıb. Azərbaycan və Ermənistan arasında danışıqlar ikitərəfli formatda davam edir. Liderlərinin Əbu-Dabidəki görüşünün vasitəçilərin, o cümlədən də Fransanın iştirakı olmadan keçirilməsi E.Makronu ciddi şəkildə qıcıqlandırır və əsəbləşdirir. Azərbaycanın Fransanı sülhəratma prosesindən kənarlaşdırmasının alternativini yoxdur. Makron dəfələrlə Ermənistanı hərtərəfli dəstəyini ifadə edib. Əgər Fransa tərəflərdən birinin sağında, solunda, arxasında olduğunu açıq mətnlə bəyan edirsə, bu ölkə hansı mənəvi haqla vasitəçi ola bilər?

şəxsiyyətinin xüsusiyyətləri xüsusi rol oynayır. Belə ki, E.Makrona görə Ermənistanın işğalı davam etməli idi. Erməni işğalının davam etməsi E.Makronun sələfləri tərəfindən uğurla dəstəklənirdi. Bu işğala E.Makronun Fransada hakimiyyətdə olması dövründə son qoyulması onun tərəfindən şəxsi məğlubiyyət kimi qəbul edilir. O, Ermənistanın deyil, öz şəxsinin məğlub olması ideyasından qurtula bilmir. Prezident İlham Əliyevə qarşı nifrət halına çevrilmiş paxıllığını cilovlamaqda aciz qalan E.Makron, balaca paxıl uşaqlar kimi güclü, qüdrətli və qalib siyasi Lider, xalqın dəstəyini qazanmış Prezident İlham Əliyevə nəticəsiz “pisliklər” etməyə çalışır. 44 günlük Vətən müharibəsi günlərini xatırlayaq. Azərbaycan döyüş meydanında irəlilədikcə Makronun qəzəbi də yerə-göyə sığmırdı. Əli heç yerə çatmayan Makron tez-tez Prezident İlham Əliyevə telefon açaraq müharibənin dayandırılmasını istəyirdi. Azərbaycanın dövlət başçısının cavabları isə qətiyyətli olurdu- döyüşlər Ermənistanın torpaqları-

Türkün gücü böyüyür...

Türk dünyasının iki böyük dövləti olan Türkiyə ilə Qazaxıstanın əlaqələri daha da güclənir. Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin Türkiyəyə iki günlük rəsmi səfəri zamanı aparılan müzakirələr və imzala-

nan sazişlər bunun göstəricisidir.

Qeyd edək ki, Ankara şəhərinin beynəlxalq Esenboğa hava limanında Qazaxıstan liderini Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşılayıb. Ərdoğan və Tokayev Türkiyə-Qaza-

xıstan strateji tərəfdaşlığının daha da gücləndirilməsi ilə bağlı məsələləri müzakirə etmək üçün Ankarada Prezident Sarayında görüşüblər. Bundan başqa, liderlərin sədrliyi ilə Türkiyə-Qazaxıstan Yüksək Səviyyəli Strateji

Ankara-Astana münasibətlərində yeni mərhələ

Əməkdaşlıq Şurasının 5-ci iclası keçirilib. Görüşdə iki ölkə arasında “genişləndirilmiş strateji tərəfdaşlığın” hazırkı gedişatı və onun dərinləşdirilməsi istiqamətində atılan addımlar, həmçinin Türkiyə və Qaza-

xıstan sərhədlərindən keçən Orta Dəhlizin inkişafı, enerji, müdafiə sənayesi, qarşılıqlı ticarət, kənd təsərrüfatı, media və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yeni hədəflər müzakirə olunub.

Diplomatik münasibətlərin tarixi

Qeyd edək ki, Türkiyə-Qazaxıstan əlaqələri iki xalq arasında ortaq köklərdən qaynaqlanan qardaşlıq və tarixi bağlara görə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Sovet İttifaqının dağılmasından sonra 16 dekabr 1991-ci ildə müstəqilliyini əldə edən Qazaxıstanı tanıyan və dəstəkləyən ilk ölkə Türkiyədir. İki ölkə arasında diplomatik əlaqələr rəsmi olaraq 1992-ci il martın 2-də qurulub. Elə həmin il Qazaxıstanın Ankaradakı səfirliyi fəaliyyətə başlayıb.

Hazırda Türkiyənin Qazaxıstanın paytaxtı Astanada səfirliyi, həmçinin Almatı, Aktau və Türküstanda Baş Konsulluğu və Çimkənddə Fəxri Konsulluğu fəaliyyət göstərir. Qazaxıstanın isə Türkiyənin paytaxtı Ankarada səfirliyi, İstanbul, Antalya, İzmirdə baş konsulluqları və Dənizli, Alanya, Bursa, Bitlis, Hatay, Konya və Mersin şəhərlərində fəxri konsulluqları fəaliyyət göstərir. 2009-cu ildə

Bundan başqa, Türkiyə Qazaxıstan vətəndaşlarının xaricə səyahət etmək üçün ən çox müraciət etdiyi ölkələrdən biridir. Ötən il Türkiyədə istirahət edən qazaxıstanlı turistlərin sayı 863 minə çatıb. Həmin il Türkiyədən Qazaxıstana gələn turistlərin sayı isə 130 min nəfər olub. Həmçinin Qazaxıstan hökuməti iki ölkə arasında turizm və investisiya əlaqələrini canlandırmaq üçün Türkiyə vətəndaşlarının Qazaxıstanda vizasız qalma müddətini

imzalanan “Strateji Tərəfdaşlıq Sazişi” ilə strateji əhəmiyyət kəsb edən Türkiyə-Qazaxıstan əlaqələri 2022-ci ildə “Genişləndirilmiş Strateji Tərəfdaşlıq” səviyyəsinə yüksəlib. Müstəqillik qazandıqdan sonra Qazaxıstan dövlət başçısı Türkiyəyə 20-dən çox rəsmi səfər edib. 2019-cu ildə Prezident seçilən Tokayev isə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla 14 ikitərəfli görüş keçirib.

30 gündən 90 günə uzadıb.

Səfər zamanı Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevin Türkiyənin “YDA Holding” şirkətinin rəhbəri Hüseyn Arslanla da görüşü olub. Görüşdə Kasım-Jomart Toka-

Ticarət dövriyyəsi 5 miyard dollara çatıb, hədəf 15 miyard dollardır...

Bundan başqa, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) qurucu ölkələrindən olan Qazaxıstan və Türkiyə təşkilatın beynəlxalq ələmdə rolunun gücləndirilməsinə yönəlmiş fəaliyyətlər həyata keçirir, eyni zamanda, Türk Dövlətləri Parlament Assambleyası (TÜRKPA), Türk Akademiyası, Türk Mədəniyyəti Təşkilatı və Türk Mədəniyyəti Təşkilatı (TÜRKSOY) kimi qurumlarla əməkdaşlıq edərək türk

dünyasının integrasiyasında fəal rol oynayırlar. Eləcə də, hər iki ölkə Birleşmiş Millətlər Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Asiyada Əməkdaşlıq və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də fəal əməkdaşlıq edir.

İqtisadi-ticarəti əlaqələrə gəlincə, hazırda qlobal geosiyasi və geoiktisadi böhranlara baxmayaraq, iki ölkə arasında ikitərəfli ticarət artır. Qazaxıstan və Türkiyə arasında qarşılıqlı ticarət həcmi 2024-cü ildə 5 miyard dollara çatdığını bəyan ediblər. Qazaxıstan Ticarət və Integrasiya Nazirliyinin son məlumatlarına görə, bu ilin yanvar-may ayları arasında bu rəqəm 1,9 miyard dolları keçib. Türkiyə Qazaxıstanın ən böyük investisiya

tərəfdaşlarından biri kimi önə çıxır. 2005-2024-cü illər arasında Türkiyə Qazaxıstan iqtisadiyyatına 5,2 miyard dollar sərmayə qoyub, ölkədə 3538 Türkiyəyə məxsus şirkət fəaliyyət göstərir. Hazırda Türkiyə ilə Qazaxıstan arasında 78 birgə layihə həyata keçirilib.

Birgə mətbuat konfransında Türkiyə Prezidenti iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinə ildə 15 miyard dollara çatdırmaq üçün bütün lazımı addımların atıldığını deyib.

Türkiyə və Qazaxıstan təhsil və turizm sahələrində də əməkdaşlığa böyük önəm verir. Hazırda 12 mindən çox qazax gənci Türkiyədə ali təhsil alır, əlavə olaraq 300 qazax tələbə 2024-2025-ci tədris ili üçün “Türkiyə təqaüdü”nə layiq görülüb.

Türkiyə vətəndaşlarının Qazaxıstanda vizasız qalma müddəti 90 günədən uzadılib

layihə üzərində işləyir.

Şirkət tezliklə “YDA Sənaye Parkı”nda istehsalın genişləndirilməsinə başlamayı, həmçinin Astanada sendviç panellər zavodunun tikintisini planlaşdırır. Qazaxıstan Prezidentinə şirkətin Aktauada multimodal tranzit qovşağı yaratmaq planlarından da danışılıb. Tokayev holdingin Qazaxıstana olan strateji marağını və həyata keçirdiyi inves-

tisiya təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirib.

Bütövlükdə, bu il diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33-cü ildönümünü qeyd edən Qazaxıstan və Türkiyə münasibətlərində yeni səhifə açılır. İki ölkə arasında əlaqələrin genişlənməsi isə bütövlükdə, türk dünyasının güclənməsinə də əhəmiyyətli təsir göstərəcək.

Nardar BAYRAMLI

Sloveniya Azərbaycanı enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və təbii qaz tədarükünün şaxələndirilməsində əsas tərəfdaş hesab edir. Sloveniyanın Ətraf Mühit, İqlim və Energetika Nazirliyinin açıqlamasına görə, birgə tərəfdaşlıq fasiləsiz qaz təchizatının

təmin edilməsinə, strateji əlaqələrin gücləndirilməsinə və Cənub Qaz Dəhlizi də daxil olmaqla beynəlxalq enerji təşəbbüsələrində və əlaqəli layihələrdə iştiraka yönəlib. İki ölkə arasında əməkdaşlığın istiqamətlərindən biri Azərbaycan Dövlət Neft

Sloveniya Azərbaycanı etibarlı enerji tərəfdaşı hesab edir

Şirkəti (SOCAR) və “Geoplin” şirkətinin iştirakı ilə qaz infrastrukturunun inkişafıdır. Hazırda bu istiqamətdə fəal danışıqlar aparılır və rəsmi Lyublyana ölkəsi üçün hazırda əsas təchizatçı olan Əlcəzairlə yanaşı, Azərbaycanla da bu istiqamətdə tədarükü təmin etməyə üstünlük verir.

“Yaşıl enerji” sahəsində əməkdaşlıq imkanları qiymətləndirilir

Qeyd edək ki, Azərbaycan 2024-cü il avqustun 1-dən Sloveniyaya qaz tədarükünə başlayıb və təchizatı həmin ilin iyulun 17-də SOCAR ilə Sloveniyanın təbii qaz bazarındakı ən iri şirkəti olan “Geoplin” arasında qaz təchizatı sahəsində əməkdaşlığın ge-

nişləndirilməsinə dair Anlaşma Memorandumuna əsasən Trans-Adriatik (TAP) boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilir. Keçən il Sloveniyada mavi yanacaqın ümumi istehlakının təxminən 5 faizi Azərbaycan qazının payına düşüb.

Sloveniya bununla kifayətlənmir və daha çox yanacaq almaq istəyir və hazırda qaz tədarükünün həc-

Hidrogen və bərpaolunan enerji üzrə əməkdaşlıq

minin artırılması ilə bağlı danışıqlar aparılır. Eyni zamanda, digər enerji mənbələri üzrə qarşılıqlı əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilir. Xatırladaq ki, 2025-ci il aprelin 4-də Bakıda keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 11-ci və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin

3-cü iclası çərçivəsində “Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Sloveniya Respublikasının Ətraf Mühit, İqlim və Energetika Nazirliyi arasında Energetika Sahəsində Əməkdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu” imzalanıb. Sənəd təbii qaz sahəsində enerji şirkətlərinin əməkdaşlığı və Sloveniyanın qazla təchizatı üzrə əməkdaşlığa başlanması enerji əlaqələrinin inkişafı ilə yanaşı, digər enerji mənbələri, o cümlədən hidrogen və bərpaolunan enerji üzrə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə nəzərdə tutur.

Respublikasının Ətraf Mühit, İqlim və Energetika Nazirliyi arasında Energetika Sahəsində Əməkdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu” imzalanıb. Sənəd təbii qaz sahəsində enerji şirkətlərinin əməkdaşlığı və Sloveniyanın qazla təchizatı üzrə əməkdaşlığa başlanması enerji əlaqələrinin inkişafı ilə yanaşı, digər enerji mənbələri, o cümlədən hidrogen və bərpaolunan enerji üzrə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə nəzərdə tutur.

“Xəzər-Qara dəniz” “yaşıl enerji” layihəsinə dəstək

İki ölkə arasında gündəlikdə duran əsas prioritetlərdən biri də “yaşıl enerji” sektorunda layihələrin icrasıdır. Sloveniya “Xəzər-Qara dəniz” sualtı enerji kabeli layihəsinin həyata keçirilməsini dəstəkləyir və bu layi-

İqtisadi-ticarəti əlaqələrə dair prioritetlər

Sloveniya Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və sadıq tədarükçü, iqtisadi təchizatçı hesab edərək digər sahələrdə də yeni anlaşmalar əldə etməyə çalışır. Sloveniyanın xarici işlər və Avropa işləri üzrə naziri Tanya Fayon bildirib ki, ölkəsi Azərbaycanla qonşu olmasa da, ətraf coğrafiyalarla kommunikativ bağlantılar qurmaqla qarşılıqlı əlaqələri inkişaf etdirmək niyyətindədir. Bu məqsədlə hökumət və biznes nümayəndələrindən ibarət komanda yeni strateji sənəd layihəsi hazırlayıb.

Bundan başqa, tərəflər turizm sektorunun potensialını nəzərdən qaçırmamaq, bu istiqamətdə imkanları səfərbər etməkdə maraqlıdır. Hər iki ölkənin zəngin mədəni irsi, möhtəşəm təbiəti və tarixi abidələri qarşılıqlı turizm üçün geniş imkanlar yaradır. Sloveniyanın iqtisadiyyat, turizm və idman nazirinin katibi Mitja Blaganje isə avtomobil sənayesi sahəsində Azərbaycanla birgə müəssisələr yaradaraq regionda geniş maşın təchizatı şəbəkəsi qurmağı təklif edib.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə biznes maraqları

Azərbaycan Sloveniya şirkətlərinin biznes planlarının təkcə paytaxtla məhdudlaşmasını istəmir, regionlararası biznes əlaqələrinin inkişafı və əməkdaşlığın şaxələndirilməsi üçün təşviqedici addımlar atmaq, bölgələrə qarşılıqlı investisiyaları cəlb etmək üçün səmərələşdirici alətləri tətbiq etməyi düşünür. Bu siyasət çərçivəsində Sloveniya şirkətlərini Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə icra olunan biznes layihələrində də dəvət edib. Ölkəmizin əlverişli geostrateji mövqeyi, regionda lider iqtisadiyyatı, müasir infrastrukturunu, əlverişli

sus da azad ərazilərdə xarici investorlar üçün yaradılan sağlam investisiya mühiti, tətbiq olunan vergi, gömrük güzəştləri, iqtisadi stimullar, digər güclü dövlət dəstəyi tədbirləri xarici iş adamları, o cümlədən sloveniyalı biznes icması üçün yaxşı fürsətlər yaradır.

Beləliklə, Azərbaycan-Sloveniya arasında enerji sahəsində yaranmış yaxşı əməkdaşlıq formatı digər sahələrdə də imkanları səfərbər etməklə iqtisadi-ticarəti bağlantıları yeni mərhələyə yüksəldəcək, dövlət şirkətləri ilə yanaşı, özəl biznes sektorunda investisiya və sərmayələrin həcmi artmasına şərait yaradacaq.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Sloveniya Orta Dəhlizə qoşulmaq niyyətindədir

Hazırda Avrasiya regionunda yaranmış yeni geosiyasi düzən və fraqmentasiyalar fonunda meydana çıxan nəqliyyat-logistika xətlərinin şaxələndirilməsi bir çox ölkəni qlobal həblərdən birinə çevrilən Trans-xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta Dəhliz) marağını artırır və bu nəqliyyat arteriyasına qoşulmaq istəyən ölkələrdən biri də Sloveniyadır. İki ay əvvəl Qazaxıstan və Sloveniyanın dövlət başçıları - Kasım-Jomart Tokayev və Nataşa Pirç Musarın görüşü zamanı nəqliy-

yat və logistika sektorunda kommunikasiyaların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi zamanı rəsmi Lyublyana Orta Dəhlizə qoşulmaq niyyətini ifadə edib. Sloveniya hökuməti Luka Koper dəniz limanının digər nəqliyyat xətlərinə integrasiya olunması sayəsində Orta Dəhlizə çıxış əldə etmək istəyir. Nataşa Pirç bildirib ki, Qazaxıstanla əldə edilmiş ortaq razılığa əsasən, yaxın vaxtlarda səlahiyyətli orqanlar nəqliyyat sxemlərinin əlaqələndirilməsi üçün konkret addımlar atacaq.

Səhiyyə Nazirliyimiz hara baxır?

Bu günlərdə xarici media orqanlarına verdiyi müsahibədə AXCP sədri Əli Kərimli bir daha anti-millî və ermənipərəst mövqeyini nümayiş etdirib.

Jurnalistin “Yekaterinburqda (Rusiya) baş verən kütləvi və amansız həbslər zamanı iki azərbaycanlının öldürülməsindən sonra İlham Əliyev Vladimir Putinlə qarşıdurma yolunu seçdi. Siz bu məsələdə Əliyevi dəstəkləyirsinizmi?” sualına cavabında Kərimli “Əliyev rejiminin dəstək verəcəyim heç bir yanı yoxdur” deməklə, əslində, hansı səmtdə olduğunu və dəstək verdiyini, daha doğrusu, yanların, Nikolun

və ermənilərin cinahında - yanında olduğunu təsdiqləmiş olur.

Onun türk qardaşlarımız demiş “yandaş” olması, yanları tutması birinci dəfə deyil, biz bunun dəfərlərlə şahidi olmuşuq və bəzi qısa xatırlatmalarla yada salmaq istərdik.

2020-ci ilin iyulunda Tovuz hadisələri zamanı meyitlərini döyüş əməliyyatları gedən ərazilərdə qoyub qaçan və yüzlərlə yaralıını köməksiz buraxan Ermənistan Ordusunun acınacaqlı durumunu Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin məlumatlarından da görürdük. Qurumun mətbuat katibi Şuşan Stepanyan “Biz çıxılmaz

vəziyyətdəyik. Bizim hərbiçilərimiz, əsgərlərimiz ölürlər. Digərləri isə döyüş bölgələrindən qaçır-lar” deməklə itkilərinin sayını hədsiz çox olmasını etiraf edirdi. Əli Kərimli isə həmin vaxt yazırdı ki, Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin ermənilərin verdiyi itkilərlə bağlı dedikləri rəqəmlər şişirtmədir, həqiqətə uyğun deyil”.

Yaxud, həmin hadisələr zamanı başqa bir açıqlamasında “Biz bir qarış torpaq almadan şəhid vermişik” deyən Kərimlinin bu fikirləri topraq uğrına qanı tökülən şəhidlərimizə olan həqarətdir, general Polad Həşimovun ruhuna xəyanətdir.

O, bununla daha çox erməniyə xidmət etdiyini büruzə verməmiş olurdu.

Digər xatırlatma: Sevinc Osmanqızının yayımına çıxan Əli Kərimli Azərbaycan Müdafiə Nazirliyini “təzkiyə” edərək yenə də erməni propaqandasının tez-tez xatırladığı fikrə istinadən

“Azərbaycan Ordusunun şəhid sayı 4-dən daha çoxdur” deməklə bir daha səmtini müəyyənləşdirir.

Başqa bir xatırlatma. Şəur rayonunun “Cünnüt” kəndi daxil, on bir min hektar ərazinin Naxçıvan hərbi birləşmələrinin nəzarətinə keçməsi haqda rəsmi məlumat yayılır. Hər an dezinformasiya püskürən Ermənistan Müdafiə Nazirliyi bu hərbi situasiyanın gerçəkliyi qarşısında bəhanə uydurmağa əsaslar tapa bilmir, ancaq AXCP sədri daha oyaq tərpənərək “təzkiyə edir”. Ə.Kərimli yazırdı ki, “Naxçıvan-da guya, 11 min hektar torpaq sahəsinin Ermənistanın işğalından azad edilməsi haqda məlumat yalan idi. Bütün yalanlar kimi, bu da tez ifşa olundu. Məlum oldu ki, heç bir döyüşdən, torpaq azad etməkdən söhbət getmir”.

Bu, öz Milli Ordusuna qarşı çıxmaq, milli xəyanət və Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin təşviqatına növbəti dəstək idi. Bu, iqtidarlı-müxalifətli, bir nəfər kimi öz mətbuatının (və hakimiyyətinin) yalanına sahib çıxan ermənilərlə birgəliyin əlaməti idi.

Yeri gəlmişkən, 44 günlük müharibədə və sonrakı dövrdə Azərbaycanda bütün siyasi qüvvələrin iqtidarlı-müxalifət demədən Ali Baş Komandanın ətrafında yumruq kimi birləşərək həm-

rəyliki nümayiş etdirdiyi halda, bu ümummilli həmrəylik halqasına qoşulmayan və daim erməni təşviqatına xidmət edən fikirləri ilə diqqət çəkən AXCP sədri indi “Biz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmişik və Ermənistan qarşı ərazi iddialarımız yoxdur” deməklə növbəti riyakarlığını və saxtakarlığını nümayiş etdirir.

Vaxtilə “Rusiya ilə Azərbaycan arasında dövlət sərhədi olmamalıdır” deyən xəstə tənəyyülün bu gün “Rusiyanın Cənubi Qafqazda mövcudluğu vacibdir” fikri aradan ötən 33 ildə eyni zəhniyyətin, yarımçıq süürün təzahürüdür. Bu, eyni zamanda, Zatulinin, Solovoyovun tezisinin tirajlanması, Rusiyanın bölgə üçün “vacibliyini” xatırlatmaqla dəyişməyən Kərimlinin mahiyyətini ifadə edir.

Şübhə yoxdur, bizim qənaətimiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın qazandığı sarsılmaz Qələbə və yaratdığı yeni reallıqlar, yanlarla bərabər, Əli Kərimlidə də ciddi travma yaradıb. Bu travmanın və patoloji pozuntuların yaratdığı şiddətli sarsıntılar Kərimlidə son günlər daha kəskin hal almaqla onun sağlamlığına və tənəyyülünə ciddi zərər vurur. Belə yerdə adam demək istəyir ki, Səhiyyə Nazirliyimiz hara baxır?

SADİQ

Yeni beşillik əməkdaşlıq çərçivəsi

Asiya Bankı Azərbaycan üzrə yeni Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasını təqdim edib

Asiya İnkişaf Bankı (AİB) Azərbaycan üçün 2025-2029-cu illər üzrə yeni Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyasını (ÖTS) təqdim edib. Sənəd Azərbaycanın milli inkişaf strategiyalarına uyğun şəkildə hazırlanıb və əsas çağırışların həllinə yönəlib, eyni zamanda, “yaşıl” və dayanıqlı artım üçün imkanlardan istifadə et-

məyi nəzərdə tutur. Sənəd digər strateji prioritetlər də daxil olmaqla innovasiyaların, yüksək dəyərə malik məhsulların və xidmətlərin təşviq olunması, habelə peşəkar kadr potensialının inkişaf etdirilməsi vasitəsilə rəqəbatqabiliyyətli iqtisadiyyatın formalaşdırılmasına diqqət ayıracaq.

Yeni strategiya barədə şərh verən AİB-in Azərbaycan üzrə ölkə direktoru Sunniya Durrani-Jamal bildirib ki, Azərbaycanla tərəfdaşlığın yeni mərhələsində başlıca diqqət dayanıqlı iqtisadiyyatın təmin olunmasına, özəl sektorun aparıcı olduğu iqtisadi artımın təşviq edilməsinə, maliyyə sektorunun güc-

ləndirilməsinə və regional əməkdaşlığa töhfə verilməsinə yönəldiləcək: “AİB uğunlaşdırılmış strateji investisiyalar və birgə səylər vasitəsilə ölkənin inkişaf prioritetlərinə nail olmasına, regional təşəbbüslərin inkişaf etdirilməsinə və Azərbaycan xalqı üçün firavan gələcəyin qurulmasına dəstək verməyi hədəf-

ləyir”.

Bəş il ərzində strategiya iki əsas istiqamətə yönəldəcək - “yaşıl” və şəxələndirilmiş iqtisadiyyatın yaradılması, aşağı-karbonlu bağlantıların və inklüziv inkişafın təşviqi. Həmin hədəf çərçivəsinə uyğun olaraq iqlim fəaliyyətini sürətləndirmək, fəlakət risklərinin idarəetməsinə gücləndirmək, həmçinin gender bərabərliyi və rəqəmsal transformasiyada irəliləyişlərə nail olmaq üçün tədbirlər planı hazırlanacaq.

26 ildə 4,2 milyard dollar investisiya

Dünyanın nüfuzlu maliyyə institutlarından biri olan, Asiya və Sakit Okean regionunda inkişaf proqramlarını maliyyələşdirilməsində əsas donor kimi tanınan Asiya İnkişaf Bankı (AİB) ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın təməli təxminən 26 il əvvəl qoyulub. Ötən illər ərzində bank ölkəmizdə həyata keçirilən layihə və proqramların maliyyələşdirilməsində 3,2 milyard dollar vəsait ayırıb. Dövlət müəssisələri tərəfindən dövlət zəmanəti ilə təmin edilmiş kreditlər əsasında həyata keçirilən layihə və proqamlara 928,5 milyon dollar, bilavasitə özəl sektorun maliyyələşdirilməsinə 61,6 milyon dolları və əvəzsiz maliyyə vəsaitləri - grantlar və texniki yardımlar üzrə isə 36 milyon dollar yönəlib. Ümumilikdə, Asiya Bankının bu müddət ərzində ölkəmizə ayırdığı maliyyə portfelinin həcmi 4,2 milyard dollar təşkil edib.

Asiya Bankı ölkəmizdə maliyyə səbitliyinin möhkəmlənməsində də öz

töhfəsini əsirgəməyib, 2014-cü ildən etibarən xam neft qiymətlərinin kəskin azalması fonunda Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşlarında müşahidə olunan iqtisadi gərginlikdən qaynaqlanan mən-

fi fəsadların aradan qaldırılmasında və 2015-ci ildə dövlət büdcəsinin icrasına təzyiqlərlə bağlı maliyyə kəsrinin örtülməsində təchizatçı kimi aktiv rol oynayıb, “Kontrtsiklik Dəstək Proqramı” çərçivəsində 500 milyon dollar kredit vəsaitləri yönəldilib.

Cənub Qaz Dəhlizində tərəfdaşlıq

Həmçinin dövlət maliyyə idarəciliyinin gücləndirilməsi, dövlət borcunun idarə edilməsi üzrə ortamüddətli strategiya sənədinin hazırlanması, dövlət müəssisələ-

rinin idarə edilməsində şəffaflığın və effektivliyinin artırılması, eləcə də dövlət büdcəsinin fiskal qayda və orta müddətli fiskal çərçivə əsasında hazırlanaraq təqdim olunması məqsədilə hökumət tərəfindən həyata keçirilən islahatların dəstəklənməsinə AİB tərəfindən 500 milyon dollar məbləğində kredit vəsaitləri ayrılıb.

Asiya İnkişaf Bankı Azərbaycanın regional enerji layihələrinin maliyyələşdirilməsində də donor kimi fəal rol oynayır, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinə dəstək verən ilk beynəlxalq maliyyə qurumu olub. Avropa İttifaqının enerji təminatında xüsusi rol oynayan bu layihələri də maliyyələşdirməyi öz öhdəsinə götürərək “Şahdəniz” yatağının maliyyələşdirilməsinə 524,5 milyon dollar məbləğində tam şəkildə zəmanət verib. Hazırda yenə də Aİ-nin enerji təminatları üçün nəzərdə tutulan yeni marşrutların və infrastrukturların qurulmasına da tam dəstəyini göstərməyə hazır olduğunu bəyan edir.

rıləcəkdir. Əməkdaşlıq çərçivəsində özəl sektorun iştirakçıları ilə birgə bərpaulunan enerji layihələrinin birgə maliyyələşdirilməsi də nəzərdə tutulur. AİB-in, xüsusilə də işğaldan azad olmuş ərazilərdə hidroelektrik stansiyaların tikilməsinə sərmayə qoyması gündəlikdə durur.

Beləliklə, AİB-lə imzalanan yeni tərəfdaşlıq sənədi Azərbaycanın iqtisadi inkişaf hədəflərinin bir hissəsinin maliyyə təchizatında mühüm rol oynayacaq, iqtisadiyyatın şəxələnməsində əlavə imkanlar açacaq.

E.CƏFƏRLİ

Orta Dəhlizə maliyyə dəstəyi

ramı” çərçivəsində 250 milyon dollar məbləğində krediti təmin edib.

Azərbaycanın dəmir yolu sektorunda dekorbanizasiya ilə bağlı təşəbbüslərə qoşulan Asiya Bankı “Gələcək üçün dayanıqlı nəqliyyat” proqramı üzrə ölkəmizlə əməkdaşlığa dair memorandum imzalayıb. Sənəd nəqliyyat sisteminin ekoloji tələbatlara uyğunlaşdırıl-

ılması, dəmir yolunun enerji səmərəliliyinin artırılması, və “yaşıl nəqliyyat” sahələrində yeni baxışları əks etdirir. Bu anlaşımaya əsasən, AİB “Şimal-Cənub” və Orta Dəhliz çərçivəsində dəmir yolu sektorunda infrastrukturların rəqəmsallaşdırılması və “yaşıl tranzit” prinsiplərinin tətbiqində ölkəmizə zəruri maliyyə dəstəyini göstərəcək.

“Yaşıl nəqliyyat” sektoruna sərmayələr

Azərbaycan hökuməti ilə AİB-in qarşdakı illərdə əməkdaşlıq gündəliyində “yaşıl enerji” proqramı əsas yer tutur və 2025-2029-cu illər ərzində AİB-lə Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlıq əsasən bərpaulunan enerji və “yaşıl nəqliyyat” sahələrini əhatə edəcəkdir. Bu

istiqamətdə bank tərəfindən regional nəqliyyat sistemləri vasitəsilə regional əməkdaşlığın gücləndirilməsi, habelə Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi çərçivəsində dəmir yolu sektorunda nəzərdə tutulan işlərin tamamlanması və Bakı şəhərində mobilliyin artırılmasında ölkəmizə dəstək ve-

Rusiya Ermənistanda hərbi mövcudluğunu gücləndirir

Son vaxtlar Rusiya tərəfindən Ermənistandakı 102-ci hərbi bazaya böyük həcmdə hərbi texnika və sur-

sat gətirildiyi bildirilir. Erməni mədaxının yazdığına görə, hər gün bazaya hərbi yükün olduğu bir neçə

təyyarə enir. Tədarüklərin məqsədi məlum deyil, lakin müxtəlif fərziyələr irəli sürülür. Versiyalardan bi-

rinə görə, Moskva bununla regionda mümkün dəyişikliklərə hazırlaşır. “Hərparak” qəzeti isə yazır ki, Er-

mənistan hakimiyyəti baş verənlərdən xəbərdardır, lakin vəziyyəti açıq şəkildə şərh etmir.

Moskva İrəvana təzyiqləri artırır

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Ukrayna mətbuatı ölkənin hərbi kəşfiyyatına istinadən belə məlumat yaymışdı ki, Rusiya Ermənistanın Gümrü şəhərindəki hərbi bazasında şəxsi heyətin sayını artırır. Bildirilib ki, burada məqsəd Kremlin Cənubi Qafqaz ölkələrinə hərbi-siyasi təzyiqini artırmaqdır. Əslində, Ermənistanda Paşinyan hökumətinin Rusiyadan üz döndərərək Qərbə meyli etməsi yeni məsələ deyil. İndiyədək rəsmi İrəvanın yürütdüyü siyasət Moskva tərəfindən xoş qarşılanmır. Çünki Rusiya Cənubi Qafqazda özünün forpostu olan Ermənistanı itirməkdən ciddi narahatdır. Digər tərəfdən, “rus NATO”-su olan KTMT-nin gələcəyinin sual altına düşməsi narahatlığı da Moskvanı İrəvana qarşı müəyyən addımlar atmağa sövq edir. Çünki Ermənistanın KTMT-dən uzaqlaşması yaxın gələ-

cekdə precedent yarada bilər ki, bu da təşkilat üçün yaxşı heç nə vəd

etmir.

Məlumdur ki, bu yaxınlarda mətbuat konfransı keçirən N.Paşinyan Rusiya ilə münasibətlərin heç vaxt əvvəlki kimi olmayacağını bəyan edərək demişdi: “Amma bu, o demək deyil ki, bizim münasibətlərimiz pis olmalıdır. Təbii ki, Rusiyanın bu və ya digər planlarına dair müəyyən siqnallar var. Açıqlığı desəm, mən bu cür söz-söhbətlərə və qiymətləndirmələrə inanmağa meylli deyiləm, amma hər hansı problem yaranarsa, biz onları rusiyalı tərəfdaşlarımızla müzakirə edəcəyik, həll yollarını tapmağa çalışacağıq”.

Məqsəd Paşinyanın devrilməsi də ola bilər

bir hissəsini Cənubi Qafqaza yönəltməsi suallar doğurur.

Politoloq xatırladı ki, gələnlərin Ermənistanda parlament seçkiləri

Zəngəzur mövzusu Rusiyanı qıcıqlandırır

Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatını tərk etməsinə gəlincə, Paşinyan deyib ki, Ermənistanın KTMT-dən çıxmaq ehtimalı bu təşkilatda iştirakını bərpa etməsindən daha yüksəkdir. Bütün bunların ardınca, Paşinyan hakimiyyətinin Zəngəzur dəhlizini ABŞ şirkətlərinə icarəyə verməsi ilə bağlı yayılan məlumatlar Moskvanı daha da qıcıqlandırır. Belə ki, bugünlərdə İspaniyanın “Periodista Digital” nəşri Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı sensasion iddia ilə çıxış edib. Nəşrin yazdığına görə, Ermənistan hökuməti ABŞ ilə birlikdə gizli memorandum

imzalayıb. Sənədə əsasən, Zəngəzur bölgəsindən keçən və Azərbaycanın əsas ərazisi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını birləşdirən 42 kilometrlik yeni nəqliyyat dəhlizi yaradılacaq. Dəhlizin adının “Tramp körpüsü” olacağı iddia edilir.

Məlumatla görə, layihənin idarəçiliyi amerikalı özəl şirkətə həvalə olunacaq. Ermənistan isə dəhlizdən əldə ediləcək gəlirin cəmi 30 faizini alacaq. Nəşr yazır ki, bu memorandum artıq ölkələr tərəfindən təsdiqlənib və sənədin məzmunu erməni diasporasında yayılıb. Ən diqqətçəkən məqamlardan biri də ABŞ-a məxsus hərbi kontingentin Ermənistan ərazisinə yerləşdirilməsi ilə bağlıdır. Lakin söhbət rəsmi ABŞ ordusundan deyil, təxminən 1000 nəfərlik özəl hərbi şirkətin əməkdaşlarından gedir. Onların güc tətbiq etmək səlahiyyəti olacağı bildirilir. Nəşrin iddiasına görə, bu addım Ermənistanın Fransa və Avropa İttifaqı ilə əlaqələrini də zəiflədə bilər. “Tramp körpüsü” layihəsi fonunda rəsmi İrəvanın Vaşinqtonun təsiri altına düşəcəyi və faktiki olaraq “ABŞ xüsusi təyinatlıları tərəfindən işğal olunmuş ölkəyə” çevriləcəyi vurğulanır. “Periodista Digital” qeyd edir ki, bu layihə İran üçün də ciddi narahatlıq doğura

bilər. Çünki dəhlizin reallaşması ABŞ-ı birbaşa İran sərhədlərinə yaxınlaşdıracaq və bu, regionda gerginliyi daha da artıracaq.

Lakin Ermənistan hökuməti bəyanat yayaraq bu məlumatı təkzib edib. Bildirilib ki, məqalədə yazılanların realılığı heç bir əlaqəsi yoxdur. Bununla belə, rəsmi Moskva öz addımları ilə İrəvana inanmadığını nümayiş etdirir. Gümrüdəki hərbi bazaya əlavə qüvvələrin cəlb olunması da Paşinyan hakimiyyətinə təzyiq vasitəsi ola bilər. Xatırladaq ki, Ermənistanda yerləşən Rusiyanın 102-ci hərbi bazası 1995-ci ildə yaradılıb və bu günə qədər fəaliyyət göstərir. İlkən olaraq Ermənistanla Rusiya arasında hərbi əməkdaşlıq haqqında saziş 25 il müddətinə bağlanıb. 2010-cu ildə Rusiya prezidentinin İrəvana səfəri zamanı müqavilənin müddəti daha 49 il - 2044-cü ilə qədər uzadılıb. 102-ci hərbi baza Rusiya Federasiyasının Şimali Qafqaz hərbi dairəsinin Qafqazdakı Qoşun Qruplaşmasına tabədir. Bazada digər silah və hərbi texnika ilə yanaşı, S-300 zenit-raket kompleksi və Miq-29 qırıcıları da var. Bazanın şəxsi heyəti 4 mindən çox hərbi qulluqçudan ibarət idi. Əgər Moskva həqiqətən də, təyyarələrlə canlı qüvvə və hərbi texnika daşıyarsa, onda bazanın potensialı daha da artmaqdadır.

Bəzi erməni ekspertlər hesab edirlər ki, Rusiya tərəfindən 102-ci hərbi bazanın gücləndirilməsi Paşinyanı devirmək məqsədi daşıyır. Mövzu ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən politoloq İlyas Hüseynov bildirib ki, Rusiyanın Ermənistanla silah daşması regional sabitlik baxımından ciddi təhdidlər yaradır. Hazırda Rusiyanın Ukrayna ilə müharibə apardığını və bu səbəbdən də canlı qüvvəyə və hərbi texnikaya ehtiyacının olduğunu deyən İ.Hüseynov qeyd edib ki, buna rəğmən, 102-ci hərbi bazaya silah və texnika daşınması, Rusiyanın hərbi gücünün

yadır. Hətta Rusiya daha radikal addımlar da ata bilər və İrəvanda buna bir neçə dəfə cəhd edib. Sonuncu belə cəhd kilsə vasitəsilə həyata keçirilsə də, uğursuzluqla nəticələndi”. İ.Hüseynov hesab edir ki, Rusiyanın Ermənistanda hərbi qüvvələri-

ni aktivləşdirməsi mümkündür. “Paşinyan bu yolla da devrilə bilər. Ona görə də, hakimiyyət belə bir təhlükəyə qarşı qabaqlayıcı addımlar atacaq”, -deyə həmsöhbətimiz vurğulayıb.

Nardar BAYRAMLI

AP-dan İsrailə sanksiya çağırışı

Avropa İttifaqı Qəzzada hərbi əməliyyatlarla əlaqədar İsrailə sanksiyalar tətbiq edə bilər. Belə ki, Avropa Parlamentinin 40 nəfərdən ibarət deputatlar qrupu Aİ-ni İsrail hökumətinə qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə və bu ölkə ilə Assosiasiya Sazişini dayandırmağa çağırıb. “Euronews” telekanalının məlumatına görə, Aİ-nin 14 ölkəsindən olan qanunvericilər Benyamın Netanyahu-nun başçılıq etdiyi İsrail hökumətinə Cenevrə Konvensiyasını və beynəlxalq humanitar hüququ kobud şəkildə pozan hərəkətlərə görə məsuliyyətə cəlb etməkdə ısrarlıdır. Avropalı parlamentlərin bəyanatında Aİ-nin İsrail hökumətinə qarşı sanksiyalar tətbiq etməsi, həmçinin İsrailə Avropa bazarında imtiyazlar əldə etməsinə imkan verən, o cümlədən bir sıra maliyyələşdirmə proqramlarına çıxış təmin edən ticarət sazişinin dayandırılması ilə bağlı çağırış yer alır - onlar Qəzza zolağında baş verənlərə cavab olaraq sürətli və qəti addımların atılmasının vacibliyini vurğulayıblar.

İsrail Aİ-nin “Horizon Europe” proqramından çıxarılabilir

Avropa Komissiyası Avropa İttifaqı ilə İsrail arasında 1995-ci ildə imzalanmış assosiasiya sazişinin 2-ci maddəsinin yenidən nəzərdən keçirilməsini təklif edib - bu təklifə görə, İsrailin “Horizon Europe” proqramında iştirakı qismən dayandırılabilir. “Report” Agentliyinin Avropa bürosunun məlumatına qeyd olunur ki, Aİ-nin rəsmi nümayəndəsi Toma Renye bildirib ki, İsrailin proqram çərçivəsində 200 milyon avroya çıxışı məhdudlaşdırıla bilər. T.Reneynin sözlərinə görə, qərar təsdiqlənəcəyi halda İsrailin təsis edilmiş təşkilatların Avropa İnnovasiya Şurasının (EIC) Akseleratorunda, yeni ikili istifadə potensialı olan müasir innovasiyalara və yeni texnologiyalara malik startaplarda iştirakı əngəllənəcək. Lakin bu, İsrail universitetləri və tədqiqatçıların “Horizon Europe” çərçivəsində birgə layihələrdə və tədqiqat fəaliyyətində iştirakına şamil edilməyəcək. Avropa Komissiyasından bildirilib ki, İsrail Qəzzada döyüş əməliyyatlarında gündəlik humanitar fasilə elan etsə və humanitar yardımla bağlı öhdəliklərinin bir qismini yerinə yetirsə də, vəziyyət ağır olaraq qalır.

Aİ iki dövlətli prinsipini müdafiə edir

Qeyd edək ki, iyulun 28-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nyu-Yorkdakı mənzil-qərargahında təşkilatın özünün, eləcə də Fransa və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının təşəbbüsü ilə keçirilən Fələstinlə bağlı konfransda çıxış edən Aİ komissarı Dubravka Şuitsa bəyan edib ki, Avropa İttifaqı beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq iki dövlətin yaradılması prinsipi əsasında Yaxın Şərqdə sülhün bərqərar olunmasında

maraqlıdır. D.Şuitsa israililərin və fələstinlilərin bir regionda birgə yaşayışının zərurliyini vurğulayıb: “Biz İsrail və Fələstinin tanınmış sərhədlər daxilində sülh və təhlükəsizlik şəraitində yan-yanə yaşadığını görmək istəyirik.” - deyərək Aİ-nin komissarı bildirib. Qəzzadakı mövcud vəziyyətə toxunan D. Şuitsa qeyd edib ki, İsrail blokadanı aradan qaldırmalı, humanitar yardım daşıyan daha çox maşının keçməsinə icazə verməli, onları Qəzzaya keçməsi üçün daha çox keçid məntəqələri açmalı, eləcə də yerlərdə ərzaq və yanacaqın təhlükəsiz və maneəsiz paylanması üçün münasib şərait yaratmalıdır. O, həmçinin bildirib ki, Aİ Fələstin Administrasiyasının mövcudluğunu dəstəkləyir: “Biz bütün Fələstin ərazisində bir il ərzində prezident və ümumi seçkilərin keçirilməsi, bəzi məqsədlə partiyaların haqqında gözlənilən qanunun qəbul edilməsi barədə elan alqışlayırıq”, - deyərək Şuitsa əlavə edib ki, Aİ Fələstin Administrasiyasının dəstəklənməsinə növbəti üç il ərzində 1,6 milyard avro ayıracaq.

İsrailə qarşı sanksiyalar tətbiq olunacaq?

Avropalı ekspertlər hesab edirlər ki, böyük ehtimalla, Avropa İttifaqı İsrailə qarşı sanksiyalar tətbiq edəcək. Onlar belə qənaətdədirlər ki, nəzərdən keçirilən ssenarilər arasında Aİ-İsrail Assosiasiya Sazişinin tam və ya qismən dayandırılması, habelə israili rəsmilərə və digər şəxslərə qarşı fərdi sanksiyaların tətbiqi yer alır. Bununla yanaşı, ticarət məhdudiyyətləri, silah embarqosu və elmi-texniki əməkdaşlığın dayandırılması ehtimalı da müzakirə olunur. Amma ekspertlər İsrailə sort sanksiyaların tətbiqini istisna edirlər - onlar bunu bir neçə amillə əlaqələndirirlər. Birincisi, Aİ-nin yüksək səviyyəli rəsmiləri, habelə bəzi üzv dövlətlərin rəhbərləri Qəzzada hərbi əməliyyatların davam etdirilməsi ilə əlaqədar İsrail hakimiyyətinə qarşı sort bəyanatlar səsləndirsələr də, Təl-Əviv ilə bütün körpüləri yandırmaq niyyətində deyillər. Aİ və üzv dövlətlər İsraili özlərinin siyasi və iqtisadi tərəfdaşı hesab edirlər - hər zaman İsrailin mövcudluğuna və təhlükəsizliyinə dəstəyini ifadə ediblər. Eyni zamanda, İsrail Avropa ölkələrinin texnologiyalı məhsullarına maraq göstərən ölkədir. İkincisi, Tramp administrasiyası Aİ-yə İsrailə sort sanksiyalar tətbiq etməsinə imkan verməz - belə bir hal baş versə, Vaşinqton Brüsselə qarşı adekvat cavab tədbirləri görəcək. Aİ bütün bunları çox yaxşı bilir və nəzərə alır. Daha bir məqamı da qeyd etmək lazımdır ki, Aİ İsrailə nəzərdə tutulan sanksiyaları tətbiq etsə belə, bu sanksiyaların nə dərəcədə effektiv olub-olmayacağı sual altındadır.

Yunis ABDULLAYEV

15 milyard dollar - ABŞ-ın diqqətində bu dəfə Komandor adaları...

Rusiya razı olacaq?

Komandor adaları ABŞ-ın siyasi gündəmində önəmli mövzuya çevrilir. Belə demək mümkünsə, ABŞ Rusiya Federasiyasının Komandor adalarını almaq istəyir. Qeyd edək ki, ABŞ Quru Qoşunlarının polkovnik-leytenantı Ceffri Frits Rusiyadan sözügedən adaların 15 milyard dollara alınmasını təklif edib. Amerikalı polkovnik-leytenant “Breaking Defense” nəşri üçün yazdığı məqalədə qeyd edib ki, bu adalar ABŞ-ın Sakit Okeanda milli təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsi, o cümlədən ABŞ-ın Arktikada geosiyasi və geoiktisadi təsir imkanlarının artması üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir. Fritz bildirib ki, Komandor adaları Çin Jin Jianggezhuang adlı hərbi-dəniz bazasından Arktikaya uzanan potensial marşrut boyunca yerləşir. Onun fikrincə, ABŞ bu mümkün razılaşma çərçivəsində təkcə adaları deyil, həm də onlara bitişik olan xüsusi iqtisadi zonanı, təbii ehtiyatları və infrastruktur obyektlərini də almalıdır. O, öz fikirlərini bununla əsaslandırır ki, bu ərazilər alınarsa, ölkənin xüsusi iqtisadi zonası 3,8 faiz genişlənəcək. Fritz, həmçinin bildirib ki, Komandor adaları ABŞ-ın Alyaska ştatının tərkibinə daxil edilə bilər.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl ABŞ Prezidenti Donald Tramp öz çıxışlarında dəfələrlə bəyan etmişdi ki, Qrenlandiya ABŞ-ın tərkibinə daxil olmalıdır - Ağ Evin rəhbəri hesab edir ki, Qrenlandiyanın ilhaq olunması Vaşinqtonun milli təhlükəsizlik və “azad dünyanın müdafiəsi” strategiyası üçün vacibdir. Təbii ki, Trampın bəyanatları Danimarkada ciddi narahatlığa səbəb olub. Danimarkanın baş naziri Mette Frederiksen Trampa öz qəti etirazını bildirib və Kopenhagenin Qrenlandiyanın ABŞ-a ilhaq olunmasına heç bir zaman razı olmayacağını bəyan edib.

Rusiya cavab gecikməyib

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Mariya Zaxarova Ceffri Fritsin Komandor adalarının Rusiyadan ödəniş müqabilində alınması ilə bağlı təklifinə münasibət bildirib. Zaxarova Fritsin fikirlərini qəbul edilməz hesab edib və o, bəyan edib ki, Rusiya heç vaxt öz ərazisinin bir hissəsini belə heç bir dövlətə güzəştə getməyəcək: “Bunu prinsipcə şərh etməyə dəyməz, çünki bizdə Vətəni satmaq həm qanunla, həm də vicdanla ən dəhşətli cinayətlərdən biri sayılır”, - deyərək Zaxarova vurğulayıb. Bundan əlavə, diplomat xatırladı ki, ABŞ-ın dövlət borcu ilə bağlı böyük problemləri var, ona görə də onu ödəmək üçün mövcud vəsait-

dən istifadə etməyi təklif edib.

Adalar harada yerləşir?

Komandor adaları Rusiyanın şərqində Sakit Okeanın Bering dənizinin cənub-qərbində, Kamçatka yarımadasının yaxınlığında yerləşir. Adalar 1741-ci ildə Danimarkalı səyyah Vitus Bering tərəfindən kəşf edilib. Aleut adalarının davamı hesab edilən Komandor adaları aktiv seysmik bölgədə yerləşir və relyefi əsasən dağlıq ərazilərdən ibarətdir. Flora, Fauna və müxtəlif bitki növləri ilə zəngin olan adaların ərazisində ancaq balıqçılıqla məşğul olan əhali yaşayır.

Adaların strateji əhəmiyyəti

Komandor adaları heç bir təbii resursla malik deyil, amma bu adalar hər zaman xüsusi diqqət mərkəzində olub. Bu adalar ABŞ, Çin və Rusiya, hətta vaxtilə Yaponiyanın özü üçün də siyasi, iqtisadi və hərbi cəhətdən xüsusi əhəmiyyət kəsb edib. Komandor adaları Arktikanı Yaponiya, Koreya və Çini, ümumilikdə, Cənubi-Şərqi Asiya ilə birləşdirən marşrutun üzərində yerləşir. Arktikaya tərəf üzən Çin gəmiləri, habelə digər Asiya ölkələrinin gəmiləri məhz bu adaların yaxınlığından keçirlər. Adalar ABŞ üçün hərbi-siyasi cəhətdən ona görə önəmli ola bilər ki, bu adalar üzərindən həm Çinin hərbi və ticarət gəmilərinin hərəkət trajektoriyasını izləmək imkanları əldə etsin, həm də Sakit Okeanda öz geostateji və geosiyasi mövqeyini daha da möhkəmləndirsin. İqtisadi maraqlara gəlincə, Komandor adalarının ilhaqı Vaşinqtona öz ştatı - Alyaska iqtisadi zonasının ərazisini genişləndirməklə yanaşı, Arktika ilə Cənub-Şərqi Asiyanı birləşdirən marşrut xəttinə nəzarət etmək imkanı qazandırır. ABŞ pulla bu adaları Rusiyadan qopara bilərsə, şübhəsiz ki, bu ərazidə ilk növbədə öz ticarət limanlarının əsasını qoyacaq. Bu baxımdan bəzi Qərb və rus ekspertləri iddia edirlər ki, Amerikalı polkovnik-leytenant Ceffri Frits Komandor adaları ilə bağlı məqaləsini məhz Ağ Evin və ya ABŞ-ın müəyyən hərbi-siyasi dairələrin tapşırığı əsasında qələmə alıb. Onlar belə fikirlədirlər ki, ABŞ-ın Komandor adaları ilə bağlı niyyəti Fritsin dili ilə beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılıb.

Y.ABDULLAYEV

ABŞ, Avropa İttifaqı və Böyük Britaniya: Münasibətlərdə yeni mərhələ

Şotlandiyanın Aberdin şəhəri yaxınlığındakı Balmedie qəsəbəsində yerləşən "Trump International Golf

Links" kompleksində ABŞ prezidenti Donald Tramp ilə Avropa Komissiyasının rəhbəri Ursula Fon der Lyayen

arasında baş tutan görüş transatlantik münasibətlər sistemində yeni və çoxşəxli dinamikanın başlanğıcı kimi

qiymətləndirilir. Qeyri-rəsmi formatda keçən bu görüş əhatə etdiyi məsələlərin miqyasına və regional, global

təsirlərinə görə analitik dairələrdə və beynəlxalq media orqanlarında ciddi diqqətə səbəb olub.

Görüşün əsas gündəliyi və geosiyasi kontekst

Donald Tramp ilə Avropa Komissiyasının rəhbəri arasında müzakirə olunan əsas mövzulara enerji təhlükəsizliyi, müdafiə məsuliyyətinin paylaşılması, iqtisadi tənzimləmə siyasətləri və Ukrayna ətrafında koordinasiya daxildir. Müzakirələr ABŞ ilə Aİ arasında texnoloji əməkdaşlıq və Çinlə rəqabət məsələlərini də əhatə edib. Bu görüş Trampın xarici siyasətində daha seçici və milli maraqlar yönümlü yanaşmanın davam edəcəyinin real göstəricilərindən biridir. Tramp NATO yükünün əsasən ABŞ-ın üzərində qaldığını vurğulayaraq, Avropa ölkələrini hərbi xərcləri artırmağa çağırır, xüsusilə Almaniyə və Fransa kimi əsas Aİ üzvlərinin NATO qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirməkdə passiv davrandığını qeyd edib. Ursula fon der Lyayen isə Avropanın öz müdafiə sənayesini gücləndirdiyini və Aİ-nin 2025-ci ilin sonuna qədər təhlükəsizlik və müdafiə fonduna 18 milyard avro ayırdığını bəyan edib. Tramp ABŞ-Aİ

arasında ticarət balansındakı disbalansa toxunaraq, xüsusilə Almaniyənin avtomobil sənayesini və Aİ-nin texnologiya sahəsində dövlət subsidiyalarını sərt tənqid edib. Ursula Fon der Lyayen bu tənqidlərə cavab olaraq Avropanın Yaşıl Razılaşma və Rəqəmsal Avropa təşəbbüsünün ABŞ-la rəqabətə deyil, əməkdaşlığa əsaslandığını qeyd edib. Hər iki tərəf 2025-ci ilin payızına qədər qarşılıqlı subsidiyalar və tarif siyasəti üzrə yeni mexanizm üzərində işə başlayacağını açıqlayıb.

Ukrayna məsələsi

Ukrayna ilə bağlı Tramp ABŞ-ın gələcək hərbi yardımlarında selektiv yanaşma tətbiq olunacağını açıq şəkildə ifadə edib. O bildirib ki, Avropa ölkələri daha çox məsuliyyət götürməlidirlər. Ursula fon der Lyayen isə Aİ-nin 2026-cı ilə qədər Ukraynaya 50 milyard avro dəyərində iqtisadi və hərbi dəstək paketini planlaşdırdığını açıqlayıb. Hər iki tərəf Ukraynanın gələcək rekonstruksiyası və enerji infrastrukturunun bərpası sahəsində koordinasiyanın artırılması barədə razılaşıb.

Çinlə rəqabət və texnologiya sektorundakı çağırışlar da diqqət mərkəzində olub. Tramp Çin məhsullarına tətbiq ediləcək yeni vergi mexanizmləri və texnologiya şirkətlərinə qarşı nəzarət tədbirlərini elan edəcəyini bildirib. Ursula Fon der Lyayen isə Aİ-nin strateji avtonomluq prinsipi çərçivəsində Çinlə əlaqələri diversifikasiya etmək planlarını açıqlayıb. ABŞ və Aİ süni intellekt, yarımkeçirici texnologiyalar və 5G sahəsində birgə araşdırma və istehsal təşəbbüsləri haqqında ilkin razılıq əldə ediblər.

Beynəlxalq medianın reaksiyası və ekspert rəyləri

CNN görüşü "şəxsi formatda olsa da, böyük siyasi çəkiyə malik strateji dialoq" adlandırır. FOX "News" Trampın "qlobal zəifliklər qarşısında qərarlılığını" vurğulayıb. "Reuters" isə transatlantik münasibətlərin "təmir mərhələsində olduğunu" yazıb. The Guardian Trampın ritorikasını tənqid etsə də, Ursula Fon der Lyayenin diplomatik çevikliyini yüksək qiymətləndirib. "Le Monde" görüşü "ABŞ və Aİ arasında iqtisadi paralelləşmənin testi" kimi təqdim edib. Der Spiegel Avropanın müdafiə məsuliyyətinin artması zərurətinə diqqət cəkib. "Washington Post" Trampın daha sət, amma pragmatik yanaşmasını qeyd edərək, "qaydalara söykənən liberal nizamın təzyiqi altında olduğunu" vurğulayıb. "Wall Street Journal" isə görüşü iqtisadi təhlükəsizlik kontekstində ABŞ kapital bazarlarına təsir edə biləcək əsas hadisə kimi qiymətləndirib.

Turnberry seçimi: Diplomatik təvazökarlıq, yoxsa şəxsi nüfuz nümayişi

Trampın 2014-cü ildən sahibləndiyi məşhur golf kurortu Turnberry - görüş üçün qeyri-adi bir məkan seçimi oldu. Bu, bir tərəfdən "dostluq atmosferi" yaratmaq kimi qiymətləndirilirsə, digər tərəfdən prezidentin şəxsi biznesini siyasi səhnəyə gətirməsi kimi tənqid edilir. "The Guardian": "Starmer Trampın şəxsi ərazisində görüşə razılaşmaqla simvolik üstünlüyü ona verdi". NBC "News": "Bu, Trampın siyasi teatrıdır və o, səhnəni yenə öz mülkündə qurdu". CNN: "Bu görüş transatlantik münasibətlərin yenidən kəlibrasiyasıdır, amma kövrəkdir". "Le Monde": "Britaniya-ABŞ münasibətlərində ciddiliklə yanaşı qarşılıqlı şübhələr də qalmaqdadır". "Der Spiegel": "Starmerin Amerikanın daxili siyasi səhnəsinə sürüklənməmək üçün diplomatik balans yaratmağa çalışdığı hiss olunur". "The Washington Post" isə yazdı ki: "Bu, taktiki yaxınlaşmadır. Amma əsas sınaq qarşıdakı sammitlərdə olacaqdır".

Prezident Trampın dünən son görüşlərini qəti siyasi razılaşmalardan çox qarşılıqlı barometr oxunuşu kimi qiymətləndirmək olar. Hər üç lider üçün bu görüşlər əsasən yol xəritəsinin çəkilməsi, dil tapmaq üçün zəminin yaradılması məqsədi güdürdü. Tərəflərin strateji baxışlarında fərqlər olsa da, əməkdaşlıq üçün məcburi paralellər də ortadadır. Transatlantik münasibətlər qarşıdakı aylarda NATO sammitləri, ticarət danışıqları və Ukrayna ilə bağlı qərarlarla formalaşacaq. Aydın olan budur ki, Trampın Amerikası və Starmerin Britaniyası artıq beş-altı il əvvəlki Qərbi birliyi deyil. Son görüş ABŞ və Aİ arasında münasibətlərin yalnız ideoloji deyil, iqtisadi və texnoloji əsaslarda da yenidən formalaşmaqda olduğunu göstərdi. Tramp və Lyayen arasında dialoq, ziddiyyətli mövqelərə baxmayaraq, ortaq maraqların qorunması və əməkdaşlıq məkanlarının genişlənməsi üçün real zəminin olduğunu sübuta yetirdi. 2025-ci ilin sonuna qədər ABŞ-Aİ münasibətlərində daha rəssionallaşmış, tənzimlənmiş və strateji yönümlü bir mərhələyə qədəm qoyulacaqdır.

Kəramət QƏNBƏROV, Beynəlxalq hüquq üzrə ekspert

Şotlandiyada ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer arasında 1 saat 12 dəqiqə davam edən danışıqlar əhəmiyyətinə görə Trampın Lyayenlə görüşündən geri qalmadı. Beynəlxalq siyasi müşahidəçilər

rüşün transatlantik münasibətlərdə yeni balans axtarışının başlanğıcı ola biləcəyini göstərir.

"Biz ABŞ və Birləşmiş Krallıq arasında uzunmüddətli dostluğu və birgə maraqları müzakirə etdik. Bu münasibətlər güclü olub, belə də qalacaqdır", - deyərək prezident Tramp görüş sonrası qısa bəyanatında bildirib.

"Biz ortaq çağırışlara birgə cavab verməliyik - bunlar həm təhlükəsizlik, həm də iqlim böhranı və iqtisadi qeyri-müəyyənliklərdir" - bunu da baş nazir Kir Starmer mətbuata açıqlamasında deyib.

NATO, Ukrayna və Avropa təhlükəsizliyi: Oxsar niyyət, fərqli yanaşmalar

Mətbuatın əldə etdiyi məlumata görə, görüşdə əsasən NATO daxilində yük bölgüsü, Ukrayna müharibəsi və Avropa təhlükəsizliyi müzakirə olub. Tramp əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, NATO üzvlərini "ədalətli maliyyə yükü daşımağa" çağırıb. Müzakirələr bit-təbittə dünya mediası görüşü geniş təhlil etməyə başladı. The Times: "Tramp Starmerdən Britaniyanın hərbi xərclərini 2.5 faizə qaldırmağı açıq şəkildə istədi." Politico Europe: "Starmer Ukraynaya dəstəyi davam etdirəcəyini, lakin ABŞ-ın bu işdən çəkilməyi halda Avropanın tək qalacağını açıq-aşkar bəyan edib". Qeyri-rəsmi diplomatik mənbələr bildirir ki, Starmer görüş zamanı Trampın "Ukraynaya daha az dəstək" ritorikasından narahatlığını bildirib, lakin şəxsi səviyyədə gerginlik hiss olunmayıb. Kir Starmer hökuməti Brexit sonrası ABŞ ilə azad ticarət sazişi imzalamağa çalışır. Lakin Tramp administrasiyası bu məsələdə ehtiyatlı davranır. "Wall Street Journal" yazır: "Tramp Britaniyanın kənd təsərrüfatı və texnologiya sahəsində ABŞ bazasına girişinə hələ tam razılıq verməyib. Bu məsələdə müzakirələr davam edəcək". Financial Times qeyd edir: "Starmer "yaşıl texnologiyalar və enerji" sahəsində əməkdaşlıq təklif edib. Tramp isə Çinlə iqtisadi rəqabətdə Britaniyanın konkret mövqeyini sorğulayıb".

zamanı Trampın "Ukraynaya daha az dəstək" ritorikasından narahatlığını bildirib, lakin şəxsi səviyyədə gerginlik hiss olunmayıb. Kir Starmer hökuməti Brexit sonrası ABŞ ilə azad ticarət sazişi imzalamağa çalışır. Lakin Tramp administrasiyası bu məsələdə ehtiyatlı davranır. "Wall Street Journal" yazır: "Tramp Britaniyanın kənd təsərrüfatı və texnologiya sahəsində ABŞ bazasına girişinə hələ tam razılıq verməyib. Bu məsələdə müzakirələr davam edəcək". Financial Times qeyd edir: "Starmer "yaşıl texnologiyalar və enerji" sahəsində əməkdaşlıq təklif edib. Tramp isə Çinlə iqtisadi rəqabətdə Britaniyanın konkret mövqeyini sorğulayıb".

Turnberrydə səssiz dialoq: Tramp və Starmerin Şotlandiya görüşü transatlantik münasibətləri haraya aparır

bu görüşü "simvolik yaxınlaşma", "taktiki balans oyunu" və "geosiyasi ehtiyac" kimi qiymətləndirirlər. İki ölkə lideri Şotlandiyanın cənub-qərbində, Atlantik sahilində yerləşən Turnberry şəhərində ilk birbaşa görüşünü keçirdi. Görüş bağlı qapılar arxasında keçirilsə də, tərəflərin mətbuata verdiyi qısa açıqlamalar və beynəlxalq medianın reaksiyaları bu görüşün

raqları müzakirə etdik. Bu münasibətlər güclü olub, belə də qalacaqdır", - deyərək prezident Tramp görüş sonrası qısa bəyanatında bildirib.

"Biz ortaq çağırışlara birgə cavab verməliyik - bunlar həm təhlükəsizlik, həm də iqlim böhranı və iqtisadi qeyri-müəyyənliklərdir" - bunu da baş nazir Kir Starmer mətbuata açıqlamasında deyib.

Antonio Quterreş insan alveri ilə məşğul olan cinayətkar şəbəkələri dağıtmağa çağırır

kişif edir. Beləliklə, cinayətkar qruplar sərhədləri aşaraq həyəcanverici sürət və incəliklə fəaliyyət göstərirlər. Onlar qanunvericilikdəki boşluqlar vasitəsilə qanuni sənayelərə və təchizat zəncirlərinə soxulur, miqrasiya axımından qazanc götürür, habelə qurbanları onlayn cinsi istismara və kibberdözlükdə iş-tiraka məcbur etməklə yeni texnologiyaların nailiyyətlərini işə salırlar.

"Biz təcili olaraq birlikdə bu çağırışlara cavab verməliyik. Biz cəzasızlığa son qoymaq, qeyri-qanuni gəlirlərə çıxışı kəsmək, hüquq-mühafizə və ədliyyə sistemlərini gücləndirməklə insan alverini davam etdirən biznes modelini pozmalıyıq. Məsuliyyət daşıyanlar qanun qarşısında cavab verməlidir", - deyərək A.Quterreş vurğulayıb.

Baş katib daha sonra qeyd edib:

"Biz, həmçinin vətəndaş cəmiyyəti və özəl sektorla, o cümlədən texnologiya şirkətləri ilə birlikdə istismarın qarşısını almaq və həssas təbəqələri qorumaq üçün məlumatlılığı artırmaq, hesabat kanallarını inkişaf etdirmək üçün birlikdə çalışmalıyıq. Eyni zamanda, sağ qalanlar üçün ədalətli təmin etməli, köçkünlərə dəstək olmalı, yoxsulluq və bərabərsizlikdən tutmuş münafiqlik və iqlim sarsıntılarına qədər köklü səbəblərin həllinə nail olmalıyıq.

Ümumdünya İnsan Alverinə Qarşı Mübarizə Günündə qurbanları dəstəkləmək, günahkarları məsuliyyətə cəlb etmək, heç kimin alınıb-satılmadığı və istismara məruz qalmadığı bir dünya qurmaq üçün birlikdə hərəkət etməliyik", - deyərək Baş katib sözlərini yekunlaşdırıb.

Kanada Fələstin dövlətini tanıya bilər

Kanadanın Baş naziri Mark Karni bu gün Yaxın Şərqdəki vəziyyəti müzakirə etmək üçün Nazirlər Kabinetinin virtual iclasını keçirəcək.

Bu barədə "Report" xarici mediaya istinadən məlumat verir.

"Kanada hökuməti Fələstin dövlətinin tanınması və bunun müəyyən şərtlərlə müşayiət olunub-olunmayacağı məsələsini nəzərdən keçirir", - hökumətdəki mənbə bildirib.

Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer çərşənbə axşamı qeyd edib ki, İsrailin Qəzza zolağında atəşkəsə razı olmayacağı, BMT-yə humanitar yardımın çatdırılmasına icazə verməyəcəyi və uzunmüddət-

li sülhə doğru digər addımlar atmayacağı təqdirdə Böyük Britaniya sentyabrda Fələstin dövlətini tanıyacaq.

Karninin ofisindən verilən məlumata görə, hər iki lider çərşənbə axşamı Qəzza zolağındakı humanitar böhranı və Böyük Britaniyanın Fələstin dövlətini tanıması ilə bağlı bəyanatını müzakirə ediblər.

İnsan alveri müştəşəkill cinayətkarlığın ən sürətli böyüyən formalarından biridir, amansız şəbəkələr insanların zəifliyindən istifadə edir və onların ağırı-acısından qazanc götürür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş iyulun 30-da qeyd olunan Ümumdünya İnsan Alverinə Qarşı Mübarizə Günündə deyib. O, insan alverini "iyrənc cinayət və insan hüquqlarının kobud şəkildə pozulması" adlandırır.

BMT rəhbərinin sözlərinə görə, fərdi qruplar, məcburiyyət və istismar üzərində qurulmuş bu qəddar, yüksək həddə müştəşəkill fəaliyyət sürətlə in-

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM - 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Cəbrayıla qayıdışın tarixləri...

Xatırladaq ki, Cəbrayıl şəhərinə ilk köç prosesi 26 sentyabr 2024-cü il tarixində gerçəkləşmişdi. Bu mərhələdə 36 ailə olmaqla, 117 nəfər doğma torpağına qovuşdu. Cəbrayıla 2-ci köç sentyabrın 28-i (41 ailə, 124 nəfər), 3-cü köç sentyabrın 30-u (40 ailə, 123 nəfər), 4-cü köç noyabrın 7-i (30 ailə, 150 nəfər), 5-

ci köç noyabrın 29-u (40 ailə, 200 nəfər), 6-cı köç dekabrın 2-si (34 ailə, 129 nəfər), 7-ci köç 25 dekabr 2024-cü il (49 ailə 253 nəfər), 8-ci köç 13 yanvar 2025-ci il (39 ailə, 165 nəfər), 9-cu köç 16 yanvar 2025-ci il (32

yola salınan ailələr doğma yurdlarına qovuşub.

Bu mərhələdə Cəbrayıl şəhərinə 44 ailə - 166 nəfər köçürülüb. Şəhərə qədim qoyan ailələr sevinc göz yaşları ilə öz doğma yurduna qovuşub və Cəbrayıl şəhərində yaradılan gözəlliyi seyr ediblər. Qayıdan ailələr respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxana,

Cəbrayıla 16-cı köç...

166 nəfər doğma torpağına qovuşub

İşğaldan azad edilmiş ərazilərində sözlə ifadə edilməyəcək tərzdə genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri görülməkdədir. Sosial texniki infrastruktur yaradılır. Əhalinin dayanıqlı yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görülür. Hazırda Qarabağda

və Şərqi Zəngəzurda, oraya köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan insanların, ümumilikdə, sayı 50 mindən çoxdur.

Bu gün ordumuz tərəfindən azad edilən, yeni dövrünü yaşayan şəhər-

ailə, 153 nəfər), 10-cu köç 18 yanvar 2025-ci il (42 ailə, 206 nəfər), 11-ci köç 17 fevral 2025-ci il (42 ailə, 205

nəfər), 12-ci köç 19 fevral 2025-ci il (37 ailə, 212 nəfər), 13-cü köç 21 fevral 2025-ci il (33 ailə 183 nəfər), 14-

lərimizdən biri Cəbrayıldır. Dağıdılmış əraziləri yenidən qurmaq böyük güc, potensial və zaman tələb edir. Ölkəmizdə yenidənqurma, abadlıq və quruculuq işlərinin aparılması məqsədi ilə bütün güclər səfərbər olunub. Cəbrayıl da çoxsaylı bərpa və quruculuq işləri görüldü və bu işlər yenə də sürətlə davam etməkdədir.

cü köç 22 iyul 2025-ci il (53 ailə, 198 nəfər), 15-ci köç isə 25 iyul 2025-ci il (50 ailə, 199 nəfər) tarixlərində baş tutub.

natoriya və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət olub.

Bu gün Cəbrayıl şəhəri yeni döv-

Daha 44 ailə

rünü yaşayır. Ermənilər tərəfindən dağıdılmış əraziləri yenidən qurmaq böyük güc, potensial və zaman tələb edir. Bu işlərə dövlət başçımızın şəxsən nəzarət etməsi, onu deməyə əsas verir ki, tezliklə işğaldan azad edilən bütün ərazilərimiz cənnətə çevriləcək...

Yeganə BAYRAMOVA

Rəqəmsal təhlükələrə qarşı...

Kibertəhlükəsizliyin həyatımızda rolu böyükdür

Rəqəmsallaşan dünyada gündəlik həyatın demək olar ki, hər anında rəqəmsal sistemlərdən istifadə edilir. Mobil telefonlar, navigasiya proqramları, ödəniş sistemləri və müxtəlif platformalar bu prosesin ayrılmaz hissəsini təşkil edir. Bu texnologiyaların həyatımıza daxil olması gündəlik işlə-

rimizi daha rahat və səmərəli edir, vaxt və resurslarımızın idarə olunmasında mühüm rol oynayır. Lakin rəqəmsal inkişafın gətirdiyi üstünlüklərlə yanaşı, müəyyən risk və təhlükələr də meydana çıxır. Məhz buna görə də dövlət qurumlarının, özəl sektorun və fərdi istifadəçilərin rəqəmsal transfor-

masiyanın davamlı və təhlükəsiz şəkildə reallaşması üçün kibertəhlükəsizlik məsələlərinə xüsusi diqqət verməsi son dərəcə vacibdir.

Dünən Azərbaycan Kibertəhlükəsizlik Mərkəzinin növbəti məzun günü keçirilib. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, İnnovasiya və

Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin (İRİA) təşəbbüsü ilə fəaliyyət göstərən Mərkəzin bu mərhələsində daha 100 nəfər kibertəhlükəsizlik üzrə təlimləri uğurla başa vuraraq məzun adını qazanıb. Tədbirdə nazir müavini Samir Məmmədov, İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin sədri Fərid Osmanov və digər nümayəndələr iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, indiyədək Mərkəzdən ümumilikdə 380 nəfər məzun olub. Hazırda isə altıncı tədris dalğası çərçivəsində 60 tələbə təhsilini davam etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Kibertəhlükəsizlik milli təhlükəsizlik məsələsinə çevrilib

Tədbirdə çıxış edən Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov bildirib ki, Azərbaycanın informasiya məkanının müasir təhdidlərdən qorunması artıq milli təhlükəsizliyimizin əsas istiqamətlərindən birinə çevrilib. Onun sözlərinə görə, sürətlı rəqəmsallaşma fonunda kibertəhdidlərin sayı artır, yeni və daha mürəkkəb kibercinayət növləri yayılır: “Kibertəhlükəsizlik məsələsi qlobal miqyasda olduğu kimi, Azərbaycanda da getdikcə daha aktual xarakter alır. Dünya üzrə kibercinayətkarlığın dövlətlərə, iqtisadiyyata və cəmiyyətə vurduğu zərər artıq trilyon dollarlarla ölçülür. Məsələn, “Statista” platformasının

hesablamalarına əsasən, kibercinayətkarlığın yaratdığı iqtisadi zərər 2025-ci ildə 10 trilyon ABŞ dolları olacaq. Bu rəqəmin 2029-cu ilə qədər 16 trilyon ABŞ dollarına çatacağı proqnozlaşdırılır”.

Nazir müavini qeyd edib ki, kibercinayətkarlar həm dövlət, həm də özəl sektoru hədəfə ala bilərlər, bu baxımdan heç bir qurum 100 faiz təhlükəsiz deyil: “Məhz buna görə şirkətlərdə, dövlət qu-

rumlarında və xüsusilə də kritik infrastrukturda malik müəssisələrdə kibertəhlükəsizlik sahəsində ixtisaslaşmış insan kapitalının, lisenziyalı proqram təminatlarının və antivirus sistemlərinin olması xüsusi əhəmiyyət daşıyır”.

Onun sözlərinə görə, kibertəhdidlər Azərbaycandan da yan keçmir: “Odur ki, dövlət rəhbərliyi səviyyəsində bu sahədə kompleks və strateji yanaşma formalaşdırılıb”.

logiya sürətlə dəyişir, süni intellekt, maşın öyrənməsi, böyük verilənlər və kibertəhlükəsizlik kimi sahələr dinamik şəkildə inkişaf edir. Bu alətlər böyük imkanlar yaradır, lakin onlardan məsuliyyətli və diqqətli istifadə olunmalıdır”.

260-dan çox mütəxəssis hazırlanıb

M.Yeger bildirib ki, sözügedən təlim proqramı Azərbaycanla sıx əməkdaşlıq nəticəsində həyata keçirilir, proqram çər-

çivəsində bu günə qədər 260-dan çox kibertəhlükəsizlik mütəxəssisi hazırlanıb: “Proqram çərçivəsində hər biri 100 nəfərdən ibarət olan məzun qrupları formalaşdırılıb və

sisləri yetişdirməkdir.

O, dünyada sürətlə baş verən rəqəmsallaşma prosesləri fonunda kibertəhlükəsizliyin əhəmiyyətinin artdığını bildirib: “Mobil telefonlardan tutmuş ödəniş sistemlərinə qədər bütün həyatımız rəqəmsal texnologiyalarla əhatə olunub. Lakin bu inkişafı paralel olaraq müəyyən risk və təhlükələr də meydana çıxır. Ona görə də dövlət qurumlarının, özəl sektorun və fərdi istifadəçilərin kibertəhlükəsizlik məsələlərinə ciddi önəm verməsi vacibdir”.

artıq bir çox məzun Azərbaycanın formalaşmaqda olan kiberekosisteminə mühüm vəzifələrdə çalışır”.

M.Yeger vurğulayıb ki, onların əsas fəlsəfəsi biliklərin açıq olması, lakin bu biliklərdən ağıllı şəkildə istifadə edilməsidir: “Məqsədımız rəqəmsal dünyanı qorumağa qadir peşəkarlar yetişdirməkdir. Bu proqram məhz həmin məqsədə xidmət edir”.

Səlim

Azərbaycanda kibertəhlükəsizlik mütəxəssisi hazırlamaq şərəfdir

Azərbaycan Kibertəhlükəsizlik Mərkəzinin qurucusu olan İsrailin “Technion” Universitetinin Davamlı Təhsil Mərkəzinin direktoru Moti Yeger qeyd edib ki, Azərbaycanda kibertəhlükəsizlik mütəxəssisi hazırlamaq şərəfdir: “Texno-

Azərbaycan paralimpiyaçıları 2025-ci ilin ilk yarısında 22 medal qazanıb

Azercell-in dəstəyi ilə paralimpiyaçılar beynəlxalq arenada ölkəmizi uğurla təmsil edirlər

2025-ci ilin ilk 6 ayı ərzində Azərbaycan Respublikası Milli Paralimpiya Komitəsinin idmançıları Azercell-in dəstəyi ilə

müxtəlif beynəlxalq turnirlərdə yüksək nəticələr göstəriliblər. Komanda 6 qızıl, 6 gümüş və 10 bürünc olmaqla ümumilikdə 22 medal, eləcə də 2 feyr-pley mükafatı qazanıb.

Əldə olunan nailiyyətlər sırasında beynəlxalq yarışlarda qazanılan uğurlar xüsusi önəm daşıyır. Aprel ayında Serbiyanın Zlatibor şəhərində keçirilən ISF U15 Gimnaziada İdman Oyunlarında parabadminton və paraüzgüçülük üzrə yarışan idmançılar 3-ü qızıl olmaqla ümumi-

likdə 9 medal və 2 feyr-pley mükafatına layiq görülmüblər.

May ayında Tbilisidə təşkil olunan parapauerlifting üzrə Dünya Kubokunda milli komanda 3 qızıl və 3 gümüş medal qazanaraq fəxri kürsiyə yüksəlib. Həmin ay Fransada baş tutan Dünya Seriyasında paraüzgüçü Əli Vəliyev bir neçə məsafədə şəxsi rekordlarını yeniləyərək ilk dəfə 400 metr sərbəst üzmə yarışında iştirak edib.

Parabadminton üzrə milli komandamı-

zın üzvü İbrahim Əliyev Misir və Bəhreynəndə keçirilən beynəlxalq turnirlərdə 3 bürünc medala layiq görüldü. Daha bir bürünc medalı isə Aslan Ərcan Xorvatıyada təşkil olunan Parakarate üzrə Gənclər Kubokunda qazanıb.

Parataekvondo idmançılarımız da beynəlxalq arenada uğurla çıxış ediblər. Türkiyə və Çində baş tutan yarışlarda Sabir Zeynalov və Orxan Cəfərov bürünc, paralimpiya çempionu İmaməddin Xəlilov isə gümüş medal qazanıb. Qeyd edək ki,

İmaməddin Xəlilovun idman karyerası barədə “Euronews” kanalı xüsusi reportaj hazırlayıb: <https://www.youtube.com/watch?v=iFSjzu5LwCo>

2025-ci ilin ilk yarısında paralimpiya hərəkətinə yeni üzvlər də qoşulub. Vətən müharibəsi qazisi Polad Rzayev dağ xizməti üzrə İtaliya və Fransada təşkil olunan təsnifat yarışlarında iştirak edərək Beynəlxalq Xizək və Snoubord Federasiyasının reyting siyahısına daxil edilib.

Azercell Azərbaycan Respublikası Milli Paralimpiya Komitəsi ilə uzunmüddətli tərəfdaşlıq çərçivəsində paralimpiya idman nailiyyətlərinin artırılması ilə yanaşı, həm də cəmiyyətdə inklüzivliyin və bərabər imkanların təşviqinə töhfə verir.